

MŰFIZETÉS

HELYTREN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

MIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér sor 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Kedd, július 7.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesércikk: Egyenetlenség az ellenzéken.
A képviselőház ülése.
A sikkasztó közlegyző-helyettes.
A politikai helyzet.
A szerelmes diák drámája.
A pápa utolsó percel.
Betrány a Házban.
A város pénztári kezelése.
A Hungária új gazdája.
Tárca: Katona-dolog. Írta: Sebesi S.
Csarnok: A doktor úr. Írta: Szabó Ferenc.

Egyenetlenség az ellenzéken.

Arad, július 6.

A függetlenségi pártnak hétfőre kitűzött, várvavárt értekezlete ma megtörtént. S mégis: ami a várvavárt értekezleten történt, az váratlanul történt; a pártkonferencia abszolút szótöbbséggel abban állapodott meg, hogy *junius 24-iki határozatát változatlanul fenntartja*. Ez a határozat a *harcias elem teljes vereségét* jelenti. Mi lesz a folytatása, hogy fog lefolyni a kibontakozás, — senki sem tudja.

Nemcsak az aktuális politikai helyzet, hanem általában a magyar politika szempontjából figyelemreméltó az a belső zűrzavar, mely a függetlenségi párt kebelében dúl. És féltő, hogy a forrongás processzusából nem tisztul ki semmi üdvös a magyar parlamentárizmusra nézve. Ez a processzus sokkal nagyobb és sokkal több eszmekörre terjed ki, mint első pillanatra látszik. — Három eszmecsoportot

érint: a mai helyzetből való kibontakozást, a függetlenségi párt közjogi és politikai átalakulását s végre a függetlenségi pártnak, mint ilyennek, a parlamentben való szereplését.

Nagyon természetes, hogy a függetlenségi pártnak a jelen válsággal való kapcsolatos szereplése áll előtérben. Ez ma a döntő tényező parlamentárizmusunkra nézve. Odajutottunk, hogy az országnak lélekzetfojtva kell várnia, mit határoz a függetlenségi konferenciák változatos sorozata, hol kedden, hol csütörtökön, hol hétfőn.

A függetlenségi párt ez idő szerint közjogi és politikai átalakuláson megy keresztül. E processzusban sokan örvedetes tünetet pillantanak meg. Azt hiszik, hogy a függetlenségi párt csakhamar rá fog lépni a közjogi alapja s parlamentárizmusunk ekkép megszabadul egy végzetes nyügtől.

Deák alkotása lévén ekkor minden párt közös alapja, létrejöhet a várvavárt kormányzati váltógazdaság. Liberálizmus és konzervativizmus valódi jelvénye alatt léphet föl. Maguk a nagy gazdasági kérdések a közjogi keretek bukása után szabadon gyakorolhatják hatásukat.

Mi sem lenne szebb és jobb, mint hogyha mindez bekövetkeznék. Ekkor kezdődne a magyar parlamentárizmus aranykora s az elveknek tiszta nemes harca. Attól kell azonban tartanunk, hogy a szélsőbal közjogi és politikai evolúciója egy-

általán nem vezeti a magyar parlamentárizmust e fényes és tisztult korszakba. Csak azon esetben vezethetné ide, ha az egész szélsőbal s vele az összes kerületek átlépnének Deák alkotásának alapjára. És ha szintén az egész szélsőbal meghódolna Deák szelleme előtt, mely a békés fejlődést, nem pedig az erőszakos fejlesztést írta zászlajára.

Am ha a függetlenségi párt egyrésze el is fogadná Deák közjogi alapját, egy másik, bármily kis rész ketségkivül megmaradna a régi alapon. Ez esetben pedig a közjogi alapra rátérő bármily nagy rész kénytelen volna állni a versenyt az ortodox kisebbséggel, nehogy ez kerítse hatalmába a választókerületeket. Vagyis az ujja alakult szélsőbal kénytelen volna megtartani a régi jelszavakat és zászlókat s a Deák-féle alap érvényesítését csak alternatív alakban követelhetné, mint ahogy követeli jelenleg. A legnagyobb baj pedig az lenne, ami a mai helyzetnek is leg-súlyosabb kórtünete, hogy a Deák-féle alap érvényesítését a Deák szellemével ellentétes taktika által követelnék. Deák közjogi tana nem egyértelmű a fejlesztés tanával. A nemzetnek meg van minden joga, a jogfejlesztésre, tehát nincs szükség. A nemzet saját erőfejlődésével kapcsolatban s a koronával egyetértve, igénybe veheti létező jogainak tettleges gyakorlását is. De békés fejlődés, az ugynevezett nemzeti evolúció által.

Ezzel homlokegyenest ellentétben van

Katona-dolog.

Írta: Sebesi S.

Miért is szerettelek meg? Hát miért szeretl a nap a földet, a föld a virágot, a virág a harmatot, a harmat a sugarat, a sugár az illatot? Ki tudna erre megfelelni.

Szerettelek az első pillanattól fogva, a mint megláttalak. És azóta szívem minden dobbanása éretted volt; lelkem minden gondolata te voltál.

Mintha az egész világ megváltozott volna. Egyszerre minden szebbnek, dicsőbbnek tűnt fel mint azelőtt.

Gyönyörködtem a nyíló virágok ezreiben; versenyt énekeltem a madárral; órákig elmerengtem a futó felhők csodás ala u foszlányain. Keblem kéjes vágytól dagadt, szokatlan érzélem hevített; megmagyarázhatatlan sejtélem ragadt egy ismeretlen világ felé, melynek bűbája édes ábrándba ringatá lelkemet.

Ha csendes téli estéken a jó kedvű bakák mesét mondtak egymásnak, úgy elgyönyörködtem az „Aranyhaju királyleány” szép történetén. „Tündér Ióná”-nak csodás szerelmén ... Almodoztam szép álmról.

Oh Mártha, mennyire szeretlek tégedet! Minden vasárnapot nálatok töltöttem el a kis korcsnában, hol a tiszt urak is gyakran megfordultak. Felforrott a vérem, ha másra néztél, ha másra szóltál; de a mikor másra mosolyogtál, úgy éreztem, hogy a szívem meg-

szakad. Pedig te nagyon szépen mosolyogtál. A kapitány ur gyakran járt hozzátok, és te rossz Márta, igen jó voltál bozzája! Azt hiszem tetszett neked; azt gondolom, szeretted.

De hát akkor miért mondtad, hogy engemet szeretsz? Oh csak azt ne mondtad volna. Elhittem, és azért fájt úgy a csalódás.

— Még most is sajog a lelkem, ha rá gondolkodom.

Vigan mulattam jó cimboráimmal egy szegletben; a bor felgyújtotta a véretem; szívemet lázas gyönyör tölté el, — hirtelen átragadtam karcsu dorekadat, aztán forró, szenvedélyes csókot nyomtam ajakadra.

E pillanatban lépett be a kapitány ur; gunyos haragos tekintettel mért végig és te durván taszítottál el magadtól. Fel sem vettem a kapitányomat; de a te hirtelen átváltozásod megrendített; kínos fájdalmat éreztem lelkemben s mint egy nyomorult kutya tántorogtam az asztalhoz. Felragadtam egy tele üveget s annak tartalmát egyszerre kiürítettem. Csordultig voltam keserőséggel. Nótába kezdtem — hadd sirja ki lelkem terhét, a mit alig bírt elviselni:

„Bánatosan zeng a madár
Vesztett párját siratja,
Bánatos az én szívem is:
Egy hűtlen lány megcsalta.”

Ej dehogyan csalt. Én nem szerettem őt soha; én nem szerettem. Örült gondolat, kínos

érzelem tép, szaggat itt belől. Hiába! Nem adom meg magam! Nem parancsolsz nekem nyomorult szív. Csak, azért, mert nem szeret?

„Majd eljöm még az az idő,
Hogy szeretnél engemet;
De már akkor késő lesz, mert —
Gyász borítja szívemet.”

Terhes bánatommal rákönyököltem az asztalra; sokáig úgy altattam, úgy csitítottam háborgó lelkemet. És mikor újra feltekintettem Mártha a kapitány urat szerelmesen ölelte át. A harag, a boszu, a féltékenység minden ördöge egyszerre felordított bennem. Szilaj keserőséggel sujtottam lábaikhoz egy üveget s aztán? Hát semmi. Valami bolondos nótába szerettem bele:

„Három golyó a zsebemben elrejtve.
Három golyó, három szívet találhat, —
Kapitány ur, ne bántsa a babámat!”

Ezt fújtam el egymásután tizszer, huszszor, százszor. Most szomorun, mint a gerlice-sírás, majd vigan, mint a gyermek-kacagás. Ugy éreztem, hogy nem kell már a világon semmi, semmi, — csupán e nóta, s ha ezt is meguntam, — akkor majd egy másikba kezdek, a mely átjárja a szívét azoknak és kiszakgatja onnan az életet. Vérem lázasan lüktetett; agyamon borzasztó gondolatok cikáztak keresztül. A düh, a mámor vaddá tett s rette-

az a taktika, mely záros határidőkhöz s parlamenti erőszakhoz köti a nemzet jogainak érvényesítését. Ha tehát a függetlenségi párt tényleg rá is lépne ama közjogi alapra, melyet Deák Ferenc a magyar nemzet és állam kibontakozásának és végleges megszilárdulásának alapjává tett, a parlamenti és politikai taktika kizárná az új pártalakulásnál a leglényesebbet, tudniillik: Deák Ferenc szellemét. Ekkor a szélsőbali közjogi különállás a taktikában jelentkezne. És csak ott volnánk, ahol voltunk. A közjogi harcok tovább dűlnének s a pártalakulásokat továbbra is közjogi kérdések döntenék el.

Ez a taktika, mint a most folyó válság is mutatja, a parlamenti bomlásnak több elemét tartalmazza, mint maga az egész szélsőbali közjog.

Az önálló magyar nemzeti hadsereg, az önálló magyar külügy eszmei magaslátán minden magyar szemelőtt bearányozza a nemzeti politika láthatárát. A nagy, hatalmas és nemzeti Magyarország mindnyájunk eszményképe. De az ideálok arra való, hogy felemeljük lelkünket s hogy irányt jelöljenek meg, nem pedig arra, hogy utvesztőkbe jussunk. A nagy célú nemzeti törekvéseknek erőforrást kell képezniök, nem pedig a bomlasztás elemét. A függetlenségi párt hivatott ellenőrzője lehetne Deák alkotása érvényesítésének. De hogy az érvényesítés időpontját és mértékét ő szabja meg s akarát parlamenti erőszakkal kapcsolja össze, ez az, amihez joga nincs s a mi egészen új elem a magyar politikában. A függetlenségi párt ezen új szerepe semmi előzménnyel nem bír s a múlt választásoknál még nem szerepelt a választókerületi megbeszélésekben s a választási programokban. Ez új szereplésre a függetlenségi párt nem kapott mandátumot, még saját választókerületeitől sem, annál kevésbé az országtól. Nem kapott mandátumot arra, hogy Deák alkotását parlamenti erőszakkal igyekezzék érvényesíteni, miután 35 éven keresztül mindig azt hirdette, hogy Deák alkotása rossz s hogy annak alapján a nemzet jogai nem érvényesíthetők.

Ez a novum a magyar politikában s parlamentárizmusunkban.

Veszedelemmé a taktika teszi, melylyel az össze van kötve. Es a baj nem szorítkozik csak a jelen válságra. Ha a függetlenségi párt ma alkalmazza az egyik nemzeti vívmány érdekében, holnap alkalmazhatja a másiknak nevében. Vagyis a parlamenti rend és kormányzati folytonosság állandó bizonytalanságnak lesz áldozatul vetve. A függetlenségi párt dönti el a nemzeti vívmányokba kapcsolódó taktikája által, vajjon elfogadjon-e valamely kormányt, vagy az elfogadottat megbuktassa-e és mikor? Ekképp tulajdonképp a függetlenségi párt lesz a kormányzópárt Magyarországon s a többség a szélsőbali taktika érvényesítésének végrehajtója.

Ez a jelenség a legkomorabb tünet az egész válságban. Mert állandó és visszatérő jelleget mutat. Ha tehát a jelen válság megoldást nyer is, az új és új válságok egész sorozata támadhat föl. És nincs oly mélyenlátó és messzépillantó államférfi, a ki az ily mértékig fokozódott bajt biztos kézzel orvosolni tudná.

E pillanatban még csak egy gyógyszer gondolható el. A józan megfontolás és hazafiság orvosszere. Ez az egy orvos az, a mely biztosan gyógyíthatja közállapotainkat s tán megmentheti szörnyű válságoktól alkotmányunkat. Maga a szélsőbali vezér, Kossuth Ferenc ismeri e nemes és hatásos gyógyszert. Elő is írja azt pártjának. Csak ez azután be is vegye azt.

A verbászi választás. Kuláról táviratozzák a „Bud. Tud.”-nak: Vojnits István báró, a verbászi kerület szabadalvú pártjának képviselőjelöltje a tegnapi nap folyamán tartotta meg körutját a kerület egyes községeiben. Vojnits báró Overbász, Ujverbász, Kula, Feketehegy, Szeghegy, Hegyes és Topolya községek lakossága részéről lelkes fogadtásban részesült s programbeszéde, mely mindenütt nagy hatást tett, általános tetszést s lelkesedést keltett. Topolyán a szocialisták lármás viselkedése folytán Vojnits báró a programbeszédet a község háza udvara helyett annak tanácstermében több mint kétszáz választó jelenlétében tartotta meg.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 6.

A képviselők ma már nagyobb számban jelentek meg a Házban, mint szombaton. A szélbal is szépen volt képviselve és a kik eljöttek, Kossuth Ferenc mellett csoportosultak. A folyosón obstrukciós fehér ruhák domináltak, de a fehér ruhások közül csupán Olay Lajos és Papp Zoltán fenyegetőztek harci jelszavakkal. Papp Zoltán fel is szólalt még a napirend előtt és ez a felszólalása a kormány, de főképp a helyzet szempontjából nagyon szerencsés volt. Khuen Héderváry gróf miniszterelnök határozottan kijelentette, hogy csak a szentesített törvények alapján akar kormányozni. Ez a kijelentése természetes. Parlamentáris miniszterelnöknek jött, de olyan bizalmatlanság veszi eleddig körül, hogy természetszerű kijelentései is szenzációt keltenek.

A miniszterelnöknek ma különben is szerencsés napja volt. Eloszlatta egyrészt az exlexben való házfelosztás fenyegető híresztelését, másrészt Kossuth iránt olyan előzékeny volt, a melylyel az egész ellenzék szimpatiaját keltette fel.

Ezután az obstrukciót folytatta Lengyel Zoltán, de beszéde semmi különösebb mozgalmat, hangulatot nem keltett. Ő nem az a szónok, aki az obstrukciót népszerűsíteni tudja.

Az ülés vége volt ma egyébként a legérdekesebb, sőt a legizgalmasabb. A miniszterelnök megtette a tőle régen várt nyilatkozatot a Ház felosztásáról, a házszabályok módosításáról, végül a garanciális törvényjavaslatról s e nyilatkozatok után, amelyet — bár általánosságban tetszéssel fogadtak — egy ízben az ellenzék felzudulása és egy elnöki megjegyzés félbeszakított. A miniszterelnöki nyilatkozat befejező szavainál pedig olyan *botrány keletkezett* a Házban, az újságírók között, hogy a dolog *tettelegességre* is került. Erről az incidensről lapunk más helyén számolunk be.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Lukács László és Kolossváry Dezső miniszterek.

Elnök megnyitja az ülést és bemutatja az íroményokat.

netes káromlással ütöttem az asztalra. Ekkor Mártha lépett mellém és a kapitány ur gunyos hahotája közt tréfásan mondá:

— Oda se neki Ferkó! Katona dolog!

És még akkor is mosolyogni tudott, mikor szétzuza minden boldogságomat. Oh, a nyomorult! Egy pillanatnyi kacérságért szívem őszinte, mély szerelmét dobta cserébe. De megboszulom, esküszöm, hogy megboszulom!

A boszúállásnál más gondolatom nem volt többé. A laktanyába rohantam s midőn a szegen függő fegyveremre esett tekintetem, kárörömmel csikorítottam össze fogaimat.

Nem voltam többé ura önmagamnak. A kárhözatos mámorból a kapitány ur kardcsörgése ébresztett föl. Lesben álltam s még a kezem sem reszketett, annyira felbátorított e merénylőre tenger gyűlöletem.

E pillanatban előléptem s az utálattól elrekedt hangon kiálték:

— Tisztelteti a babája!

A kapitány ijedten kapott kardjához; de e pillanatban eldőrdült a fegyver s élettelenül rogyott össze.

Ez volt az a nóta, mely kiszaggatta a szívből az életet. Kétszer akartam ismételi még; de a lövés által figyelmessé lett őrség elfogott!

Jó katona voltam; a harcok tüzeiben becsülettel álltam meg mindig, soha sem voltam büntetve és ez megmentett az akasztófától, de nem mentett meg a főbelövéstől.

Beengedik jó pajtásaimat a siralomházba:

ugy sincs semmi vágyam más, csak hogy utolsó órámat velök tölthessem. Még az ör is jó cimborám. Kimért léptekkel, szigorú arccal sétál fel s alá. Mikor felém jő, soha sem néz rám; mikor tova megy, mindig kitörli a szeméit.

Lidércnyomás nehezül lelkemre; gyöttrő gondolataimtól nem tudok szabadulni; pedig sorsom nem aggaszt, rég leszámoltam az élettel. A legények isznak a borból s engem is jókedvre igyekeznek deríteni:

— Ígyál cimborá!

— Menj vigan a másvilágra!

Odakünn az ör egyhangú lépteinek dobbanása közé különös hang vegyül. Csendes, de szívzaggató zokogás rázza meg egész valómat. Valaki az ajtóra borult s forró könyeivel áztatja a hideg vasat. Nem mer bejönni, fél a szemem közé nézni.

A lusta vér gyorsabban keringett ereimben. Fölragadtam a kancsót s nagyot huztam belőle.

Nótát fiuk, nótát! Vigadjunk! Hej ma ugy is utoljára mulatok. Fújjátok az enyémet: „Bánatosan zeng a madár!”

Eh, hagyjátok el; nem zeng az már nekem! Ugy érzem, hogy minden hang a szívem közepéből szakad ki. Fáj, nagyon fáj valahol...

Kívül a lassu zokogás keserves jajjá változik; minden csuklásával átkozza a világot, minden csuklásával kiöl önmagából egy párnyi életet. Az emberek kegyelmezhetnek, de a lelkiismeret nem kegyelmez senkinek.

Nem szeretlek, esküszöm, hogy nem sze-

retlek. És még is az ajtó felé tántorogtam, hadd lássam én, ha ő nem mer a szemem közé nézni. És még is vele sirtam, vele szenvedtem.

E percben megnyit az ajtó; ütött az utolsó óra is. Katonának szégyen sirni. Pajtásaim megdöböntek, én megvigasztalódtam. Tehát mindjárt vége a pokoli kinnak, mi itt belől dul és emészt; mindjárt nem hallok a sirását annak, akit én nem szeretek.

Pajtásaim bocsássatok meg; én nem voltam a hibás, ők sem voltak hibások. A szívem, egyedül a szívem volt az oka mindennek!

Baka ne reszkessen a kezed, jól célozz; nézz balfelől, oda, hol a szívem van. Olyan bátran tekintés rám, amint én nézek farkaszemet a halállal. Ne féljétek, én sem félek. Tegyetek gyorsan semmivé, hogy többé ne lássak, ne halljak. Csunya már nekem ez a szép élet. Halljátok! A gúszposztóval bevont dob harmadszor perdül! Baka! Nézd meg jól a szívetem: Rajta!!

Ott fekszem sápadt arccal, élettelenül. A test mozdulatlan már; de a lélek még néhány pillanatig benne időzik. Még tudomást vesz arról, a mi körülötte történik.

A lövés után szakgatott, kinos sikoltás reszketi meg a levegőt: valaki hozzám akar rohanni, hogy sebeimről lecsokolja vért, hogy arcomról letörölje a halál lehellejét. A durva katonák visszalökik szegényt s metsző gunyval sugják a fülébe:

— Oda se neki Mártha! Katona dolog!

Elnök ezután jelenti, hogy Papp Zoltán a napirend előtt felszólal.

(A miniszterelnök a törvényhatóságokhoz.)

Papp Zoltán: A miniszterelnök leiratát a törvényhatóságokhoz korainak tartja, mert a kinevezést a Ház még tudomásul sem vette. (Elnök ellenmondások jobbról.) Lehet, hogy ebben téved. De arról akar szólni, hogy a miniszterelnök a leiratban az ő Felsége által reábizott feladatok támogatására hívta fel a törvényhatóságokat. A miniszterelnök ellen nagyobb az idegenkedés, mint bármelyik elődje ellen. Ne csodálkozzék tehát, ha tudni akarják, hogy minő feladatok támogatását kéri. Nem tételezi ugyan fel, de ha mégis ő Felsége az ex-lexben való felosztást is feladatává tűzte volna ki, vajjon ennek a támogatását is várja a miniszterelnök? Szóval, mik a reá bizott feladatok.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök: Az ő és a kormánya kinevezése bevezetett tény, a parlamentbe bejelentetett. E kinevezés alapján joga volt erről a törvényhatóságokat értesíteni. (Helyeslés.) Azon politika alapján akar kormányozni, a melynek alapján a többség bizalmát bírja (Elnök helyeslés) és amely ő Felsége a király által szentesített törvények alapján áll. (Általános élénk helyeslés.)

(Magyar vámtarifa.)

Kossuth Ferenc indokolja meg ezután indítványát, a mely szerint egy általános magyar vámtarifa állapíttassék meg. Szerinte fontos dolog, hogy az ország közgazdasági kérdéseivel foglalkozzanak. Az általános pangás és a kiegyezés meg nem kötése, illetve bizonytalan közgazdasági állapot elszegényíti az országot. Az ipart nem lehet fejleszteni, holott az iparban való haladásunk emelheti csak gazdasági haladásunkat. A mai súlyos helyzetben gazdasági érdekeink megóvását tartja egyedül kivétel utnak. A mai állapotokat annál szomorubaknak tartja, mert mindinkább terjed az internacionális szocializmus, a melynek nincs hazája. Ez óriási szerencsétlenség. De azért nem a meglevesztetteket kell vádolni, hanem magunkat azért, hogy nem tudtuk elérni azt, hogy ügyeinket saját belátásunk szerint vezessük. Az önálló vámterület hiva. Elveitől, felfogásától, sem a napi kényelem, sem a napi népszerűség kedvéért ei nem tér. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Most csak a maga nevében beszél, mert ma pártjának csak szerény közkatonája. (Eljenzés a szélsőbalon.) Ma a mikor kisebbségben van, nem erőszakolhatja nézetét a többségre. S miután a törvényen kívüli állapotból, a melyet igen nagy szerencsétlenségnek tart, épen azért, mert az ország ma minden téren törvényen kívüli állapotban van, ki kell vezetni az országot, módot keres arra, hogyan lehetne az 1899. XXX. t.-cikk vívmányait fenntartani, hogy ugyanis a kü földi kereskedelmi szerződések kötése és illetve lejárása összevágjon az Ausztriával való vám- és kereskedelmi szerződésünk lejáráásával. Vámháborút nem akar a külfölddel.

Vázsonyi Vilmos: Éljen a közös önálló vámterület!

Kossuth Ferenc: Itt sem volt a beszédem elején. A képviselő ur még nem is gondolt arra, hogy ebben a Házban üljön, amikor már én az önálló vámterületet sürgettem.

Ugron Gábor: Önálló vámterületet kell felállítani!

Kossuth Ferenc (emelt fővel és nagy hangon): En az önálló vámterület alapján állok, de a kibontakozást keresem a jelen állapotból! Ezért kívánja azt, hogy állapíttassék meg egy általános magyar vámtarifa. Kéri indítványát napirendre tüzetni. (Élénk létszés a szélsőbalon.)

Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök: Igazat ad abban Kossuthnak, hogy a parlamenti rendet helyre kell állítani. De ne csodálkozzék Kossuth azon, ha az ő, egészen ellentétes álláspontjából folyó indítványához hozzá nem járul. A mig reménye van arra, hogy a közös vámterület fenntartassék, addig nem szívesen mozdítja elő az ellenkező törekvést.

Krasznay Ferenc: Széll Kálmán nem így beszélt!

Felkiáltások jobbról: De épen így beszélt! Héderváry gróf miniszterelnök: A Kossuth indítványának tárgyalásához azonban hozzájárul, de akkor tárgyalassék, a mikor az aktuális válik, mert most nem aktuális. (Helyeslés.)

Kossuth Ferenc: A miniszterelnök úgy látzik, nem értette meg szót, mert szokása ellenére virágosan beszélt, megkérdi tehát egyszerű szóval: elfogadja e az ő indítványát tárgyalás alapjául?

Khuen Héderváry: Félreértés van köztünk. O maga is hozzájárul ahhoz, hogy az indítvány tárgyalassék, de egy későbbben meghatározandó időben.

Apponyi elnök: A kérdés ketté oszlik. Először az a kérdés: akarja-e tárgyalni a Ház az indítványt? (Általános helyeslés.) Ugy látszik, hogy igen, tehát határozatként kimondom.

Ugron Gábor: Bocsnat, én nem akarom tárgyaltatni.

Apponyi elnök: Akik tárgyaltatni akarják, álljanak fel. (A tulnyomó többség a jobb- és baloldalon feláll.) Kimondom tehát most a határozatot, hogy a Ház Kossuth Ferenc indítványát elfogadja tárgyalásra s a tárgyalás idejét később fogja meghatározni.

(A napirend.)

Most következett a miniszterelnök programja miatt megindult vitának folytatása. Szónoknak Lengyel Zoltán ugrott be azzal a kimondott tendenciával, hogy az ülést kibeszélje.

Lengyel Zoltán: Az önálló vámterület hívének vallja magát. Sürgeti az önálló magyar vámtarifa elkészítését. Kossuth Ferenc indítványát bírálva, azt nem tartja megengedhetőnek, hogy a közös vámterület két külön vámtarifa segítségével tartassék fenn.

Vázsonyi Vilmos: Az egész egy nevetséges formula.

Lengyel Zoltán: Vagy megvédi a miniszterelnök a magyar érdekeket, vagy olyat bukkik, mint előtte senki!

Gabányi Miklós: Mit hozott Bécsből? Miért nem beszél? Hallgatni küldték ide?

Vázsonyi Vilmos: Automata Kvisisana-miniszterelnök.

Olay Lajos: A passzív rezisztencia folytatása.

Lengyel Zoltán: Kifejti ezután, hogy a kormány ellen a harc folytatását tartja szükségesnek.

Gabányi Miklós: Kár volt ide beereszteni ezt a kormányt! Most már le nem megy a nyakunkról. Pedig muszáj, hogy retiráljon!

Lengyel Zoltán: A harc folytatását neki a lelkiismerete sugálja és ő csak erre a szóra hallgat. (Helyeslés balról.)

Gabányi Miklós: Minek jött ide. Vagy szökik, vagy szökik. (Derűltség.)

Lengyel Zoltán: A magyar kormány nem szolgálhatja az osztrák érdeket. Ha a kormány azért hátrált meg, hogy az őszszel legyőzze őket, akkor rosszabb dolgot cselekedett az ellenzék, mintha egy szót sem emelt volna a nemzet jogai mellett. A miniszterelnöktől határozott kijelentést vár a nemzeti engedmények tárgyában. Hivatalos ellenzék nem ismer. Paprika Jancsi nem akar lenni. Itt sem erőszakkal, sem zsandárral kormányozni nem lehet. Szünetet kér.

Szünet után

Lengyel Zoltán folytatja beszédét és a miniszterelnök elleni bizalmatlanságát indokolja.

(A miniszterelnök nyilatkozik.)

Lengyel Zoltán beszédje után Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök áll föl szólásra s rendkívül érdekes nyilatkozatokat tett azokról a függő, helyesebben nyílt kérdésekről, amelyek miatt az ellenzéki szónokok eddig a bán miniszterelnöki programját támadták.

Beszédjét avval kezdte, hogy mindenben aláírja Kossuth Ferenc azon kijelentését, hogy az országot az ex-lexből ki kell vezetni. Epen az volt a célja az ő kabinet-alakítának. Nem áll az, hogy idegenkép került a magyar parlament élére, volt képviselő, főispán, tagja a magyar főrendiháznak, s két évtizeden át Horvátországban bizalmi férfia volt Magyarországnak. Ismeri a mult kormányok politikáját, hiszen természetes dolog, hogy mindig figyelemmel kísérte a magyar politikai életet.

Avval is támadják az ő idejvetelét, hogy miért nem adta meg a korona Széll Kálmánnak azokat a kedvezményeket, amelyekkel ő

idejött. Kijelenti, hogy semmi sem állt útjában annak, hogy elődje visszavonja a katonai javaslatokat, de Széll — ugyilátszik — más állásponton volt. A korona Széllnek is megtette volna azt, hogy elálljon a katonai követelésektől, de ő nem akarta visszavonni azokat.

Ivánka Oszkár kérdésére is válaszol. Csudálkozik elsősorban, hogy Ivánka azt az interpellációt intézte hozzá, mikor már kérdéseire előbb megfelelt. Kijelentette, hogy elődje szabadelvű politikáját folytatja, fentartja azokat a nemzeti engedményeket, amelyeket Széll Kálmán kilátásba helyezett, de hiva a hadsereg egységességének is.

Tévesnek tartja azt az állítást, hogy a szabadelvűség csödbe került. Azt tartja, hogy Magyarországon csak a liberalizmus lehet helyes irányelv a politikában.

Itt visszatér arra, hogy a királynak joga van a kormánya élére azt kinevezni, akihez bizalma van s nem lehet köteleo a miniszterelnököt a többségből kiválasztani.

Amit ellene, mint horvát bán ellen fölhozta, arra vonatkozólag körülbelül ezeket mondta a miniszterelnök: Nem akarok bírálatot mondani saját magam felett, de abból, hogy Horvátország hetven járása közül háromban zavargások vannak, nem lehet bírálatot mondani az egész ország kormányzására, mikor az ország 67 járásában csend, béke és nyugalom uralkodik.

A dualizmusnak hiva és a kiegyezést védi azért, mert abban a tudatban van, hogy az ország 1867 óta haladt és erősödött.

A házzsabályok módosítására nem gondol, ő praktikus ember, s olyanra, amit keresztül vinni előreláthatólag nem lenne képes, nem is vállalkozik.

A Ház felosztásáról szólva, hivatkozik egy ellenzéki képviselő szavaira, amely szerint a felosztás a király korlátlan joga.

Felkiáltások: Nem korlátlan joga! Ilyet ne mondjon! Utasítsák rendre! Hogy mer ilyet mondani! (Zaj a szélsőbaloldalon. Elnök többször csenget.)

Apponyi Albert gróf elnök: Csendet kérek képviselő urak. (Csenget.)

Felkiáltások: Utasítsa rendre a miniszterelnököt! A királynak a parlament felett nincs korlátlan joga!

Elnök: Csendet kérek t. képviselőház. (Csenget) Ha a miniszterelnök ur közjog-ellenes nyilatkozatot tett volna, semmi esetre sem késtem volna a felvilágosítással. Én azonban olyan kijelentést, mely alkotmányunkat sértene nem hallottam. A miniszterelnök ur egyszerűen reprodukált, idézett, de semmit sem állított. (Zaj.)

Khuen-Héderváry miniszterelnök: Ha a kormány az indemnitást megkapja — s ő reméli, hogy meg fogja kapni — akkor semmi szükség nincs a Ház felosztására.

Végül szól az 1889. XXX. tcikkről s egy kijelentésére, melylyel Kossuth Ferencet akarta megvédeni, óriási vihar és botrány keletkezett a Házban; erről azonban lapunk más helyén szólnunk.

TÁVIRATOK.

Az új horvát bán.

Eszék, július 6. Gróf polgármester elnöklésével tartott rendkívüli köztörvényhatósági gyűlés elhatározta, hogy gróf Pejacevich Tivadart, azujonnan kinevezett horvát bánat táviratilag üdvözl. Gjurgjevic községtanácsos, a tartománygyűlés elnökének írásban benyújtott indítványára a köztörvényhatóság elhatározta, hogy küldöttségileg üdvözlí a bánat aki holnap Na-

sícsra való átutaztában a várost érinti. A pályaudvaron hivatalos fogadtatás lesz.

Változások a szerb követségeken.

Belgrad, jul. 6. A szerb követi karban, ugyszintén a konzulátusi karban is legközelebb több változás fog történni. *Grujics* konstantinápolyi követ, a kinek állását e napokban nagyon ostromolták, megmarad hivatalában. *Pasics* és *Vuics* államtanácsosok lemondtak erről az állásukról. A *Dnevni Liszt* heves támadást intéz *Innocenc* metropolita ellen, a kit azzal vádol, hogy a fél milliárdnyi egyházalap alatta 80,000 dinárra olvadt le. Felszólítja a kormányt, hogy interveniáljon. A cikket mindenütt élénken kommentálják.

A politikai helyzet.

(A függetlenségi párt értekezlete.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 6.

Két helyen, két fővárosban folytak ma rendkívül fontos tanácskozások kapcsolatban, vagy legalább is kihatással a magyar államéletre. Bécsben az osztrák válságot intézték el, nem kis sérelmére a magyar alkotmánynak, Budapesten pedig a függetlenségi párt tartotta meg végre értekezletét, a legmegfeszültebb kíváncsisággal vártat.

Bécsben nem olyan egyszerű tárgyalások voltak, amelyekről megszoktuk semmi jót sem várni, hanem nagy, a magyar alkotmány alapjait érintő megbeszélések. Körbernek arról a mérnyletéről van szó, amelyvel a magyar válság megoldása után azzal a követeléssel lépett a király elé: biztossítsa neki előzetes véleményadó jogát azokban a magyar politikai kérdésekben is, amelyek Ausztriára visszahatással lehetnek, különben minden miniszterével együtt lemond.

Emiatt Bécsbe hívták gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt. De hogyan és mily körülmények között? Mire gróf Khuen-Héderváry Bécsbe érkezett, a Körber lemondása már el volt intézve: a király nem fogadta el, sőt hozzájárult ahhoz is, hogy Körberhez az erőszakosan fölvetett válság alkalmából királyi kéziratot intézzen.

Erről a királyi kéziratról akarták Khuen-Héderváryt megkérdezni. De ime, még nem is volt a magyar miniszterelnök a királynál, és Körber újságjai már fennen hirdették, hogy a király nemcsak nem fogadta el Körber lemondását, hanem elhatározását élő szóval és a legkitüntetőbb módon közölve Körberrel, kívánságaihoz hozzájárult. Mindazt a királyi kézirat, a melyet Goluchovszki és Körber közös tanácskozáson szövegeztek meg, a Körber lapjai szerint közölni fogja a nyilvánossággal is, egyben ő felsége köszönetét és legteljesebb bizalmát fejezve ki az osztrák miniszterelnöknek is. Sőt a királyi kézirat a következőket is kijelentené:

„Legfelsőbb helyen elhatározott, hogy a jövőben minden általános kérdésnél, a melynek Ausztriára visszahatása van, az osztrák miniszterek tanácsát és hozzájárulását is kikérik.“

Nem hihetjük, hogy mindez így fog megtörténni. Hogy a magyar alkotmány alapelveit sértő ilyen határozatot a magyar miniszterelnök megkérdése nélkül, vagy mi több, tiltakozása ellenére is közzétenni mernének. De hisz a bécsi lapok szerint a királyi elhatározás már megtörtént, már a tartalmát és formáját is megállapították, s a magyar miniszterelnök elé nem a kérdés érdemét, hanem csak a kész királyi leiratot terjesztik *véleményadás végett*.

Hogy mit végzett gróf Khuen-Héderváry,

nem tudjuk. De hogy a magyar alkotmány teljes elégtétele nélkül nem jött vissza Budapestre, ezt kétségtelennek tartjuk.

Khuen-Héderváry bécsi utjáról a következő két félhivatalos táviratot kaptuk:

Bécs, július 5. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök ma reggel negyedhárom órakor Budapestre érkezett. Délelőtt 11 órakor a király gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt rendkívüli kihallgatáson fogadta. A kihallgatás egy óráig tartott. Ezután a miniszterelnök az osztrák miniszterelnökséghez hajtatott, hogy meglátogassa Körber miniszterelnököt. Miután Körber miniszterelnök nem volt otthon, a magyar miniszterelnök a Bank-gassei magyar minisztériumba hajtatott, majd a délutáni gyorsvonattal visszatért Budapestre. (M. Táv Iroda.)

Bécs, július 5. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt ő felsége ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta, amely alkalommal a miniszterelnök a politikai s a parlamenti helyzetéről és folyó ügyekről tett jelentést. A Bank-gassei magyar minisztériumban dr. Körber osztrák miniszterelnök látogatását fogadta a magyar miniszterelnök, aki a délután folyamán a külügyminisztériumban s a közös pénzügyminisztériumban látogatást tett s öt órakor visszautazott Budapestre.

A király lemondási hite.

Nagyon jellemző dolog, hogy most már a legkomolyabb bécsi lapok is regisztrálják azt a hirt, melyről hol burkoltabb, hol nyiltabb formában beszélnek nálunk is napok óta és amely úgy szól, hogy a király, belefáradván a kormányzás nehézségeibe, melyek úgy Magyarországon, mint Ausztriában mutatkoznak, *le fog mondani a trónról* és átadja az uralkodást Ferenc Ferdinánd főhercegnek. Regisztrálja a hirt még a *Neue Freie Presse* is, de megjegyzi, hogy éppen csak regisztrálja, anélkül, hogy hitelt adna neki.

Nos hát, hitelt mi sem adunk a híreknek, kizártnak tartjuk, hogy I. Ferenc József az ő nagy kötelességtudása mellett éppen akkor tegye le a jogait, mikor országában, a Lajtán innen is, a Lajtán túl is a legnagyobb bajok mutatkoznak. De ebben a hírből is egy jellegzetes szimptomáját látjuk annak az aknamunkának, melyet a kamarilla folytat Magyarország ellen.

Egy kiváló osztrák politikus, aki rokonszenvvel viseltetik Magyarország iránt (mert nagy kivételesen ilyen osztrák is akad) érdekes részleteket beszélt el a bécsi katonapárt machinációiról. A következőkben összefoglaljuk azokat, amiket az osztrák politikus mondott:

A tény az — mondta az osztrák politikus, — hogy a katonapárt *Ferenc Ferdinánd* trónörökös körül csoportosul. Tény az is, hogy a katonai javaslatok visszavonása miatt ebben a pártban nagy az elkeseredettség. Azt hangoztatják — és e tekintetben Ferenc Ferdinánd főherceg áll az első helyen — hogy ennek az engedékenységnek súlyos következményei lesznek, mert a magyar ellenzék most még nagyobb követelésekkel fog előállani.

Valóságban a kamarilla, amely Körber osztrák miniszterelnököt is megnyerte a maga céljaira és amely Khuen-Héderváryban látja azt az embert, aki Magyarországon engedelmesen végrehajtsa az erőszakos intézkedéseket, nagyon szeretné ha a király csakugyan lemondana a trónról és Ferenc Ferdinándnak engedné át helyét.

Miért? Azért, mert tudatában vannak annak, hogy *I. Ferenc József* hűségesen meg fogja tartani az esküt, melyet a magyar al-

kotmányra tett. Magyarországnak tehát az alkotmány felfüggesztésétől nem kell addig tartania, amíg Ferenc József él, amíg ő az uralkodó. De ha Ferenc Ferdinánd lépne trónra, *őt még nem kötné eskü*. És a kamarilla tehát úgy gondolkodik, hogy Ferenc Ferdinándot nem akadályozhatná eskü abban, hogy Magyarország ellen a legerélyesebben lépjen fel.

Annak, hogy a magyar nemzeti követelmények teljesüljenek, nem a Burgban van első sorban az akadály, hanem a bécsi Belvedereben, Ferenc Ferdinánd lakásán.

Goluchovszky álláspontja.

Ne legyen meglepő — tette hozzá aztán az osztrák politikus — ha majd *Goluchovszky* is végigjárja azt a lemondási komédiát, melyet most végigcsinált Körber.

Goluchovszky is a kamarilla szolgálatában áll és leplezetlenül hangoztatta a király előtt, hogy a katonai kérdésekben egy jottányit sem szabad tovább engedni Magyarországnak, mert ez maga után vonná a hármasszövetség felbomlását, minthogy szövetségeseink már most sem látják Ausztria Magyarországon a megbízható szövetséges társat.

Bécsben különben is a legfantasztikusabb és legvadabb hírek vannak elterjedve. Póldául beszélnek olyanokat is, hogy Ferenc Ferdinánd mikor legutóbb látogatást tett Pétervárott, már biztosította magának, hogy Oroszország a háta mögött fog állni, ha Magyarországon az alkotmány felfüggesztése miatt nehézségek támadnak.

Nem valószínű ugyan, hogy ez csakugyan megtörtént legyen, de egy kiderül belőle: az, hogy Bécsben már foglalkoznak annak a gondolatával is, hogy Magyarországon forradalom talál támadni. Ennek a provokálásától azonban hihetőleg nagyon fognak tartózkodni. Mert azzal tisztában van a kamarilla, hogy ha Magyarországon forradalom támadna, a csehek is fegyvert fognának Ausztria ellen, hogy kivívják a maguk függetlenségét, amire akkor kétségkívül nagy alkalmuk nyílnék nekik.

A király nyaralása.

Annyi bizonyos, hogy a király egyhamar nem megy el Magyarországra, történnék bármi is. Legkésőbbben e hó 10-én a király Ischlbe megy és az udvari körök kolportálják a királynak ezt a nyilatkozatát:

— Ha egyszer Ischlben leszek, politikusnak a színét sem akarom látni.

Ebből joggal lehet arra is következtetni, hogy elutazásáig a király el akar intézni minden függő kérdést és lehetőleg nyugalmat kíván teremteni.

Függetlenségi ünnep Szolnokon.

Vasárnap délelőtt folyt le nagy ünnepek keretében a szolnoki Egyetértési kör új zászlójának felszentelési ünnepe. Az ünnepélyre a kör meghívta *Kossuth* Ferencet, a kör díszelnökét, aki a vasárnap reggeli gyorsvonattal *Justh Gyula*, *Komjáthy Béla*, *Lukács Gyula*, *Barta Odön*, *Barta Ferenc*, *Benedek János* és *Malatinszky György* képviselők kíséretében Szolnokra utazott. A pályaudvaron *Kossuthot* és a kíséretében lévő képviselőket *Kreutzer* Balázs függetlenségi pártelnök fogadta lelkes szavak kíséretében. — Kinn volt a vasutnál *Barabás Béla* képviselő is, aki már előző napja érkezett a városba s elkísérte feleségét, aki a kör zászlójának zászlóanyai tiszttségét vállalta el.

Kreutzer Balázs üdvözlő szavaira *Kossuth* röviden válaszolt.

A városháza előtt a menettel bevonult

Kossuthot és a többi képviselőket Kludik Gyula polgármester üdvözölte. A piactéren ekkorra már Kossuth és a képviselők a polgármesternél tették hivatalos helyiségében látogatást s itt fogadta Kossuth az egész vármegye függetlenségi körrel küldötteinek tiszteletét. E közben volt a zászlószentelés. A templomból a közönség ismét a városházára ment, hogy az Egyetértési kör ünnepélyes közgyűlésén jelen lehessen.

Kossuth Ferenc nyitotta meg a díszközgyűlést beszéddel. Üdvözöltem azt a zászlót, mely alatt az Egyetértés-kör járni fog ezután a hazafiság útján. E körnek neve legyen jelszó, melyhez maradjanak hívek; az egyetértés erőt hoz, a széthúzás gyengeséget; az egyetértés diadal arat, a széthúzás a diadal eredményeit lerombolja.

Kerekes Géza ügyvéd üdvözölte ezután Barabás Bélánét. Majd Mandel Sándor dr. üdvözölte a kör nevében a megjelent képviselőket.

Justh Gyula, a kerület volt képviselője beszélt ezután. Azt a magasztos célt, melyet kitűztünk magunk elé és melynek ünnepét üljük, a szabadság, egyenlőség és testvériség elvét csakis Kossuth Ferenc nevével (Hosszas éljenzés), csakis az ő vezetése mellett (Eljenzés) érhetjük el.

Sevald Mihály társelnök ismertette ezután a kör harminc éves történetét. Végül a zászlószögek leverése következett.

A díszközgyűlésről a képviselők Kerekes Géza házához hajtottak, ahol Kossuth Ferenc fogadta a szolnoki 48-as honvédek küldöttségét.

Déli 2 órakor a Nemzeti Szállóban 200 terítékű banket volt, melyen az első felköszöntőt Kreutzer Balázs mondta Barabás Bélánéra. Kerekes Géza üritett ezután poharat Kossuth Ferenczre, többek között ezeket mondta:

A küzdelem percét én fogom megválasztani, taktikáját én fogom irányítani ha vezér maradok, mert ez vezéri jog, melyet fel nem adhatok. (Lelkes éljenzés.) Most három kötelességet látok: az egyik az, hogy a párt tartsa meg szavát és győzelme fejében vezesse ki az országot az ex-lex-ből, a másik az, hogy kezdje meg küzdelmét a közigazgatási függetlenségért, az önálló vánterületért és kereskedelmi szerződéseikért, mert ettől függ nemcsak az ország valódi önállósága, hanem a nép jóléte is. A harmadik az, hogy mikor ismét előttük lesz egy ütközési tér a hadsereg ügyében, vegye fel újra a harcot, amelyet ha most folytat, midőn az ellenfél támadását már visszaverte, féltő, hogy több kárt tesz, mint hasznot; a haza sorsát pedig egyetlen egy kockára tenni nem szabad. (Eljenzés, taps.) Meglehet, hogy szétszakad a nagy és erős párt, melyért igen sokat dolgoztam, (Lelkes éljenzés, felkiáltások: Soha! de ha így lesz is, majd bevilágít az ármány által teremtett sötétségbe az igazság világosságának sugara.

Ezután Barabás Béla állott fel szólásra, kijelentvén, hogy ezuttal nem Barabás Béla képviselő, hanem Barabás Béla a férj, hogy felesége nevében köszönetet mondjon az őt ért kitüntetésért.

Majd Justh Gyula szólott s számos felköszöntő hangzott még el és a társaság délután visszautazott Budapestre.

A hercegprimás a királynál.

A múlt héten, esütörtökön, királyi meghívásra Bécsbe utazott Vaszary Kolos hercegprimás. Nem a császári várba kérette a király, a schönbrunni kastélyba, ahova nyugovóra tér idegsorvasztó munkája után, súlyos aggodalmakkal. Hogy miről tanácskoztak? Bizony arról se a hercegprimás nem adott nekünk információt, sem a magyar király. Hanem most, hogy az országgyűlés feloszlásának már a terminusát is elhozták a folyosóra,

eszünkbe jutott a másik, ugyancsak költségvetés híján való állapot: a Bánffy-ex-lex.

Az első ex-lex miniszterelnöke előterjesztést tett a koronának az országgyűlés feloszlására. Nem a maga számára kérte, hanem a jövő miniszterelnökének, aki az ő és a szabadelpárt vele maradt törzsenek hite szerint Fejérváry Géza báró lett volna. Ennek az előterjesztésnek súlyos része van, hogy Fejérváry helyett Széll Kálmán következett és aki a helyzetet a Széll Kálmán javára egyengette, az Vaszary Kolos hercegprimás volt.

Vaszary Kolos magyar történetirő. Aki az ő tanításait elolvasta, tiszteleg a magyar főpap előtt szokatlan bátorságáért. Abból a magasságból csak egy században egyszer vagy még ritkábban hangzott igaz tanítás Bécs felé. Vaszary hercegprimás fölfelé is magyar főpap.

A királynak aggodalmi keletkeztek akkor. Féltekeny gonddal örködik Ferenc József azon az eskün, amelyet a magyar alkotmányra tett és ha hivatalos tanácsosai javasolnak olyat, ami megkönyékezheti az ő esküjét, szolítja legfőbb magyar papját, adna megnyugvást a király lelkiismeretének.

És a hercegprimás, a magyar történettudós, a király mellé ült és elmagarázta esti 6 órától este 8 óráig, hogy magyar törvények jussán, költségvetés nélkül a magyar országgyűlést feloszlítani nem szabad.

Ki tudja, hogy a múlt hét csütörtökjén nem rontotta-e el Vaszary Kolos hercegprimás Khuen-Héderváry gróf tervét, amelyet tegnap terjesztett a magyar király elé.

A szociálisták tüntetése.

A nemzetközi szociáldemokrata párt vasárnap délután Budapesten három órakor közel tízezer ember részvételével népgyűlést tartott, amelynek tárgya a politikai helyzet megbeszélése volt. Elnökké Bokányi Dezsőt választották.

Goldner Adolf dr. erős szavakban kelt ki Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök és Kossuth Ferenc ellen, s egyben kilátásba helyezte a tovább küzdő ellenzékieknek, hogy támogatni fogják őket a bán ellen, ha az általános választói jog behozatalát sürgetni fogják.

Bokányi Dezső is hasonló értelemben szólott, s különösen rosszalta, hogy a párt falragaszait karhatalommal távolította el a rendőrség. Végül fölhiotta a népet, hogy a rendzavarástól tartózkodják.

A tömeg a szociáldemokrata-párt vezetőségét éltetve, Khuen-Héderváryt és Kossuth Ferencet abcugolva ment szét.

Egy három-négyszáz főnyi csoport azonban a tattersalból Kossuth Ferencnek a József köruton lévő lakása elé vonult.

— Zsvió Kossuth!
— Zsvió Khuen-Héderváry!
— Le a paktálóval!
— Abcug a hazaáruló! — ily kiáltások hangzottak föl.

A rendőrség azonban mihamar véget vetett a tüntetésnek. Schmiéd Ede rendőrfelügyelő lovasrohammal kergette szét a zavarókat és öt fiatal embert letartóztatott.

A demonstrálók ezután a függetlenségi párkör Erzsébet-köruti helyisége előtt verődtek ismét össze. Itt is sértő kiáltások hangzottak föl. Gersich Lajos rendőrfelügyelő azonban egykettőre békeességet teremtett. Lovasokkal szétkergette a tömeget, tizenkét egyént pedig be-kisértetett a VII. kerületi kapitányságra.

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi párt sokat emlegetett értekezlete ma este folyt le. Otvennégyen jelentek itt meg, s hangulatából mindjárt látszott, hogy a béke barátai vannak többségben.

Barabás Béla nyitotta meg az értekezletet és felhívta Kossuth Ferencet, hogy foglalja el az elnöki széket. Nem láthatja — ugymond — hogy Kossuth mint egyszerű közkatoná vegyen részt az értekezleten.

Kossuth Ferenc erre elfoglalta az elnöki széket.

Erre a párttagok majdnem kivétel nélkül, valamennyien fölszóltak s kifejtették álláspontjukat a pártban előállt szakadás-szal szemben.

Végül elfogadták Bizony Akos indítványát, mely a június 24-iki párthatározat fenntartását mondja ki. Ebben tudniillik az foglaltatik, hogy a párt helyesbleg és megnyugvással veszi tudomásul kiküldötteinek a Khuen-Héderváry gróffal folytatott egyezkedésekről tett jelentését.

Ezt a határozatot huszonhat szavazattal hozták meg husz ellenében.

A határozattól különállóan Krasznay Ferenc indítványára kimondta a párt, hogy minden olyan törekvésnek, mely az 1899. XXX. t. cikk megváltoztatására irányul, a leghevesebben ellenáll.

Kossuth Ferenc erre kijelentette, miután a nehéz kérdést sikerült megoldani, visszavonja lemondását.

Barabás Béla: Fentartja a teljes cselekvés szabadságát. Nem lép ki a pártból, csak akkor, ha kigolyózzák. E hó 12-én választói elé viszi az ügyet. Választói mandátumában is döntenek. A pártnak tagja marad mindig. Az alelnökségről lemond.

A kilépett hét képviselő kilépését nem vették tudomásul.

Barabás Béla beszámolója.

Barabás Béla, Nagyvárad képviselője levelet intézett Szokoly Tamás, az ottani függetlenségi párt elnökéhez, amelyben bejelenti, hogy e hónap 12-én beszámolót akar tartani választói előtt.

Szokoly Tamás arra való tekintettel, hogy a nagyváradai függetlenségi pártban is nézeteltérések merültek fel, vasárnap délelőttre e tárgyban gyűlést hívott össze. Az értekezlet Barabás bejelentését tudomásul vette és kimondta, hogy örömmel várja képviselőjének beszámolóját.

E célból háromtagú bizottságot választottak, amelynek tagjai: Szokoly Tamás, Adorján Emil dr. és Halász Lajos. Az értekezlet bizalmi táviratot akart Barabásnak küldeni, de félremagyarázások kikerülése végett elállott ettől a szándékától.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Egy görbe nap, bohózat.
Szerda: Egy görbe nap, bohózat.

* Kis szökevény. Rózsa Lili, Aradi Aranka és Répássy Gusztó voltak a mai operett erősségei, kik mindannyian úgy az ének, mint a tánc lejtés tekintetében a közönség zajos tetszésével találkoztak. — B. Seabó, Polgár és Sarkadi az operett zenei részét ügyes énekükkel kellemsen interpretálták és ők is zajos tapsokat arattak. Közönség ma is nagyon gyéren volt a színházban, mi a ma esti zivatarnak tulajdonítható. A sok esőzés egy tarthatatlan állapotot terem-

tett, amelyet é helyütt is a főkapitány figyelmebe ajánlunk. A szinkörhöz szinte lehetetlen eljutni, oly nagy víztöcse, oly feneketlen sár akadályozza a közlekedést. Ha már egyebet nem lehet csinálni, legalább deszkapallóról kellene gondoskodni.

* **Egy görbe nap.** Holnap kedden lesz az *Egy görbe nap* című bohózatnak bemutató előadása. A ma megtartott főpróbán a rendezés a pontos összjátékra és a darab kerekded előadására fektette a főszűt. A vigjáték-személyzet minden egyes tagja mulattató hálás szerephez jutott a pompás humoru darabban.

* **A drótos tót.** A fővárosban nagy sikert aratott *Lehár* Ferencnek A drótos tót című operettje, mely a Magyar színházban egymásután hatvanháromszor került előadásra. E szép zenéjű operettre már serényen készül az aradi színház, a színházi szabóteremben pedig az operettre teljesen új jelmezeket esinálnak.

* **Ujdonságok a szinkörben.** *Zilahy* Gyula igazgató jelenleg Budapesten tartózkodik, hogy a nyári műsor számára több ujdonságot megszerezzen. Eddig *A postás fia* és *a huga* és *A fergőszél kisasszony* című operetteket szerezte meg, melyek még e hó folyamán kerülnek bemutatóra a nyári szinkörben.

A szerelmes diák drámája.

(Érdekes ítélet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Annak idején nagy szenzációt keltett az a szerelmi dráma, mely ez év február havában játszódott le Szegeden, az alsóváros egyik házában. Egy fiatal főgimnáziumi tanuló és egy serdülő leány együtt akartak a halálba menekülni, nem lévén reményük arra, hogy valaha egymásé lehessenek. Az érdekes szerelmi történet előzményei a következők:

Börösök Imre egy jómódu gazdának fia, 16 évben végezte volna a főgimnázium nyolcadik osztályát. A fiú időközben beleszeretett *Csizsár* Etel csinos polgárleányba. Idillikus szerelmi viszonyuk hosszabb ideig tartott s a fiatalok többször találkoztak *Börösök* egyik barátjának, *Varga* Lukács tanulóknak a lakásán. A két szerelmezt mindjobban elkészerítette, hogy viszonyukat titkolni kénytelenek s hogy sohasem lehetnek egymásé. Különösen a leányt bántotta a dolog s az ő agyában született meg a gondolat, hogy a szerelmesével együtt a halálban keresnek megnyugvást. Utóbbi találkaikon folyton erről beszélt s annyira szügerálta a gyöngye lelkű fiatal fiut, hogy az utoljára is beleegyezett a dologba.

Február 28-án találkozott a fiú és a leány s mindketten el voltak határozva, hogy szomorú tervüket végrehajtják. Kísétáltak együtt a leány apjának sírházhoz, majd visszatértek s bezárkóztak *Varga* Lukács gimnáziumi tanuló szobájába.

Börösök Imre átölelte a leányt, előrántotta hatlövetű revolverét s kétszer a mellébe lött *Csizsár* Etelnek. Látna, hogy a leány vérzik, maga ellen fordította a fegyvert s kisütötte mind a négy töltést. Három golyó fejen találta *Börösököt*, ki alétan bukott a földre.

A lövések zajára több lakó rohant elő. Föl-feszítették az ajtót s a halálra szánt szerelme-eket gyors orvosi segélyben részesítették. A sebek nem voltak halálosak. Több hét múlva mindketten felépültek s most már a bíróság vonta felelősségre a szerelmes diákot emberölés kísérletének vétsége miatt.

Tegnap volt ebben az ügyben a törvényszéki főtárgyalás. Tanu nem volt, csak *Csizsár* Etel, a dráma másik szereplőjét hallgatta ki a bíróság.

Csizsár Etel meghatóan igyekezett menteni

a vádlottat. Leghatározottabban állította, hogy a végzetes tette ő birta rá *Börösök* Imrét. Tehát nemcsak beleegyezett, de egyenesen az ő befolyásának tulajdonítható, hogy *Börösök* mindkettőjüket el akarta pusztítani. Ezzel teljesen egyező volt a vádlott vallomása.

Befejezván a bizonyítási eljárást, a kir. ügyész emelkedett szólásra. Fentartotta az emberölés vádját, de egyben számos, fontos enyhítő körülményt hozott fel vádlott mentésére.

Kóssó István dr. védő érzésekben gazdag, szép beszédben kelt a szerelmes fiú védelmére, aki valósággal öntudatlan állapotban követte el a végzetes tettet s kit legjobban ment magának a sértettnek vallomása.

A perbeszéd megkezdése után ítélőhatalra vonult vissza a bíróság. Míg a bíróság tanácskozott, az érdekeltek szorongva várták az ítéletet. Legizgatottabb volt a leány, ki folyton a vádlott közelébe húzódott, úgy, hogy már a tárgyalás során többször figyelmeztette az elnök. A bíróság hosszas tanácskozás után bevonult s következett az ítélet, mely rendkívül érdekes a maga nemében:

A bíróság vétkesnek mondotta ki *Börösök* Imrét s beleegyezés folytán alkövetett emberölés kísérletének vétsége miatt 100 korona pénzbüntetésre, behajthatatlanság esetén 5 napi elzárásra ítélte.

Az ítélet hozatalánál figyelembe vette a bíróság a nagyszámu és fontos enyhítő körülményeket, azonkívül humánus szempontból eltekintett a mellékbüntetéskepen kiszabandó hivatal és politikai jogvesztéstől, hogy vádlott félbenmaradt tanulmányait befejezhesse.

A méltányos ítéletben minden fél megnyugodván, az azonnal jogsrőre emelkedett.

A sikkasztó közjegyző-helyettes.

(A nagyari élet vége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Megirtuk már, hogy *Pick* Ernő dr. győri közjegyző-helyettes, miután több váltóhamisítása kiderült, eltűnt. Most érkezett újabb jelentés, mely szerint a bűnös közjegyző-helyestest letartóztaták.

Pick Ernő dr. királyi közjegyző-helyettes szerepet játszó személyiség volt a győri társaságban. Nagy lábon élt. Gazdag rokonai valaha elkényesztették, de miután apja a kiscelli takarékpénztár bukásánál tönkrement, szerényebb anyagi viszonyok közé került. Győrre kerülve *Mihálkovits* Tivadar királyi közjegyző irodájában jó álláshoz jutott, de mindig erején felül költekezett. A szereplési viszketegegy folyton bántotta. Nagy inyenc volt, a finom italokat sem vetette meg s gyakran rendezett daridókat. Előkelően öltözködött.

Tavaly *Pick* beállított *Kölcsei* Adolf és fia bankházába és két szapi lakos: *Barthalos* József és *Barsi* Julianna aláírásával egy 600 koronás váltót kért leszámítolni. A váltó mellé egy közjegyzői pecséttel ellátott igazolványt is felmutatott, mely szerint a váltót tényleg a fent nevezettek irták alá. A bankár kifizette a váltót, amelyet *Pick* Ernő dr. pontosan törlesztett.

Most július 8-án az utolsó részlet 200 korona lett volna esedékes, amelyre a bankház felhívta az aláírók figyelmét. Ekkor derült ki, hogy *Pick* dr. hamisította a váltót az aláírók neveit.

Barthalos József paraszt ember, aki a váltó lejárást jelző levélre bejött Győrre. *Pick* dr.-t a kir. ügyészségen péntek délelőtt feljelentette

váltóhamisításért, mire a közjegyző-helyestest a vizsgálóbíró azonnal megidézte.

Estig nem akadtak sehol *Pick* dr.-ra, de este 9 órakor a nyomozásra kiküldött rendőrök a Czuczor Gergely-utcában, ahol egy gabonakereskedő lakásában tartózkodott letartóztatták őt. Az éjszakát *Pick* dr. a rendőrség őrszobájában töltötte, ahonnét reggel 8 órakor kísérték át a királyi ügyészséghez, ahol egy cellába zárták.

Reggel 9 órakor vezették *Pick* dr.-t *Németh* Pál vizsgálóbíró elé, aki előzőleg *Kölcsei* bankházában lefoglalta a hamis váltót.

A kihallgatás alatt a törvényszék épületének népes folyosójára kihangzott *Pick* dr. heves zokogása és kiáltása.

— Esküszöm bíró ur, hogy megölöm magam . . . De hiszen ugyis vissza fogják venni a panaszt . . . Nem élek már sokáig . . .

A vádlott, amikor felolvasták előtte a jegyzőkönyvet és a vizsgálati fogságot elrendelő határozatot, úgy zokogott, hogy az egész épület jajszavaitól visszhangzott.

Pick dr. a vizsgálati fogságot elrendelő határozat ellen felebbezést jelentett be. Ez a váltó dolog valószínűleg csak kezdete egy bűnaramlatnak, amely most tűnik ki majd a közjegyző-helyettes rovására.

A közjegyzői irodában még nem néztek utána a hiánynak, de már pénteken délután a második följelentést tették ellene, ezuttal nem váltóhamisítás, hanem sikkasztás miatt. Tegnap aggályossá lett több váltó, melyet szintén *Pick* dr. helyezett el összesen 11 ezer korona értékben. Egyik győri ügyvédhez is vittek néhány hasonló, összesen 2700 korona értékű váltót, hogy hajtsa be értékét, ha még lehet.

Pick Ernő dr. pénteken reggel már tudta sorsát, de a társaságok, ahová járni szokott, természetesen semmit sem siettettek. Csütörtök este még díjbirkozók versenybírája volt a cirkuszban.

Botrány a Házban.

(Verekedő újságírók.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 6.

A képviselőház mai ülésének végén hirtelen és váratlanul óriási botrány keletkezett. *Khusen-Héderváry* gróf miniszterelnök mai politikai beszéde befejezésekor a garanciális törvényről nyilatkozott s ekkor tett egy kijelentésére forradalomként egyszerre felzudult az egész ellenzék, a képviselők felugráltak helyeikről, *Kossuth* Ferenc és *Ugron* Gábor között heves párbeszéd keletkezett s zugott az egész Ház. A felháborodás tulajdonképen *Lukács* László ellen tört ki, folytatása az lett, hogy az ellenzék a maga tagjai között csinált affért, s vége pedig az, hogy az újságírók padjában verekedésre került a sor. Két szerkesztő: *Fenyő* Sándor és *Pályi* Ede, előbbi az *Egyetértés*, utóbbi a *Magyar Szó* szerkesztője, összekaptak s az affér — bent a Ház üléstermében — tetteles inzultussal végződött.

A botrány előzményei és lefolyása a következő volt:

A miniszterelnök beszédje végén rátért az 1899. XXX. t.-cikk kérdésére s ekkor azt a kijelentést tette, hogy e törvénycikk olyatén módosítását, amelyet ő a Házban már felemlített, nem *Kossuth* Ferenc, hanem *Lukács* László pénzügyminiszter ajánlatta.

Erre a kijelentésre kezdődött az ellenzék mozgolódása. Röpültek a levegőben a különböző közbeszólások és felkiáltások, s mintha tüzes üszköt velettek volna a szalmakazalba, egyszerre lángban égett az egész baloldal. *Ug-*

ron Gábor felállott helyéről s öblös hangján beharsogott a lármába:

— *Lukács hát a csábitó!*

Kossuth Ferenc idegesen ugrott fel helyéről s izgatott, szenvedélyes hangon mondta:

— Itt nincs semmi csábitás. *Legyen már egyszer vége a rágalmaknak.*

A zaj és a forrongás, melyet az elnök folytonos csengetése sem tudott megszüntetni, még mindig tartott, mikor Ugron és Kossuth egyszerre jelentkeztek szólásra. Kossuth Ferenc szólalt fel először s kijelentette, hogy *megjegyzése nem vonatkozott Ugronra*, hiszen mindenki tudja, hogy kik és honnan rágalmazták őt.

Ekkor Fenyő Sándor, az *Egyetértés* főszerkesztője, aki az újságírók helyén, a második padosorban ült, ingerülten felkiáltott:

— *Pimasz oldalról!*

Pályi Ede dr., a *Magyar Szó* szerkesztője, akinek lapja a legélesebb támadásokat intézte Kossuth Ferenc ellen a bánnal szemben követett magatartásáért, s aki közvetlenül Fenyő Sándor előtt, az első padosorban ült, magára vonatkoztatván a Fenyő megjegyzését, hátrafordult s ezt mondta Fenyőnek:

— *Őn szemtelen, nagyon szemtelen.*

Fenyő erre megfricskázta Pályit, aki klugrott padjából s dühösen Fenyőre akart rohanni, hogy az inzultust megtorolja. A többi újságírók azonban lefogták Pályit s így további tettlegességre nem került a sor.

Az ülés ekkor véget ért s Fenyő azonnal felkereste Apponyi Albert gróf házelnököt, bejelentette neki az esetet s egyúttal bocsánatot kért, hogy felhevülésében tettlegességre ragadtatta magát. Végül az affér két szereplőjével az elnöki szobában jegyzőkönyvet vett fel a történetekről.

Az újságírók egyesülete ebben a tárgyban holnap-délután rendkívüli ülést tart.

A pápa utolsó percei.

(A halotti szentségek felvételé.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 6.

A Vatikán felett a halál sötét árnyéka lebeg. XIII. Leó pápa vivja utolsó tusáját a Kaszással, aki már annyiszor környékezte meg a katolikus világ agg fejét.

Lehet, mire e sorok napvilágot látnak, a pápa már nem lesz az élők között.

Már egy hónappal ezelőtt jelentettük, hogy a pápa állapota rosszra fordult. Két héttel később, a szerbiai véres események után a legaggasztóbb hírek keringtek a katolikus egyház látható fejről. Bécsben, Berlinben és Budapesten, pláne a pápa halálhírét is kolportáltak.

Halálhíre nem volt igaz, de igaz volt már akkor az, hogy a pápa utolsó óráit éli és csak két orvosának Laponi és Mazzoni doktorok önfeláldozó ápolásának köszönhető, hogy még életben van. A „Giornals de Italia” című római lap, amely a Vatikánhoz közel álló körökből nyeri értesüléseit, azt írja, hogy a pápa egészségének helyreállítására egyáltalán nincsen remény és, hogy ereje annyira fogytán van, hogy már a mesterséges táplálkozáshoz kellett nyulni. Ezt már 14 nappal azelőtt írta meg ez a lap.

Ugylátszik Rampolla közbenjárására aztán abbahagyta ezen aggasztó hírek közlését. Most azonban, hogy a pápa aggasztó állapotát már nem lehetett elhallgatni, a lap újra kezdett tudósításokat az agg egyházfejedelemtől közölni. A pápa is

érzi állapotának komoly voltát s ma dél előtt az orvosok tanácskozása közben így szólt:

— Ugy-e, most már nem találják reményteljesnek az állapotomat?

Valóban gyengesége oly nagyfoku, a szív működése annyira elhanyaglott, hogy testének hőmérséklete is már a rendes emberi testmelegen alul van s ő szentsége maga kívánta a haldoklók szentségének feladását.

A pápa környezetében már készülnek is a nagy elmulás pillanatára. A biboroki szent kollégiumot már értesítették a pápa állapotáról, a vatikáni méltóságoknak és a testőrségnek utasítást adtak az együttmaradásra, a világ összes egyházkerületeiben imádkozást rendeltek el a pápáért s elrendelték, hogy téessék ki a szentség, ami a pápa igen aggasztó állapotának a jele. Kétségtelen: XIII. Leó pápa végső óráit, vagy legalább is végső napjait éli.

Mai hireinket a következő táviratokban adjuk

Róma, július 5. A *Tribuna* állítólag egy magas vatikáni személyiségtől veszi a hírt, hogy a pápa állapota igen komoly és hogy felépülésére kevés a reményesség. A lap megjegyzi, hogy a szentatya állapotának rosszabbra fordulását egy az olasz kormányhoz érkezett távirat is megerősíti. *Említett lap szerint délután a városban az a téves hír terjedt el, hogy a pápa elhunyt.* Azokat a táviratokat, amelyek e jelentést tartalmazták, letiltották. A *Tribuna* azt is jelenti, hogy ha a pápa halála bekövetkeznék, azt azonnal hivatalosan köztudomására hoznák. *Senkinek sem áll érdekében, hogy halálát eltitkolják.* Zanardelli miniszterelnök és Ronchetti államtitkár a pápa elhalálása esetére a közrend fenntartására megtették a szükséges intézkedéseket.

Róma, július 5. A *Messagero* jelenti: Délután *Legieno de Azerodo* majordomusnak és *Bisleti* főkamarmesternek az a szomorú feladat jutott osztályrészükkül, hogy a szent atyát állapota komoly voltáról kellett, hogy felvilágosítsák. Erre ő szentsége azt kívánta, hogy adják fel neki az utolsó kenetet. *Említett lap szerint dr. Laponi és Mazzoni tanár felszólítottán, kijelentették, hogy ő szentsége minden pillanatban elhunynak, ha a tüdőkongeszció növekedik. Ellenkező esetben élhet még néhány napig.* Az „*Italie*” valószínűtlennek tartja, hogy *Rampolla* biborost válassza meg a konklávé pápának XIII. Leó elhalálása esetére. *Említett lap az véli, hogy Serafino Vannutelli, Gotti, Svampa és Sarto* biborosok tekinthetők jelölteknek. A konklávéban az olasz biborosok között *Oreglia*, a külföldiek között *Mathieu, Sancha* vagy *Lezot* fog elnökölni.

Róma, július 5. A *Capitan Fracassa* szerint Mazzoni tanár egy nagykövet előtt kijelentette, hogy nagyon kevés remény van a pápa felgyógyulására. Az *Itale* szerint Mazzoni tanár egy tudósítóval való beszélgetésben kijelentette, hogy a pápa állapota nem egészen reménytelen. A betegség szerencsés kimenetele nem lehetetlen, de nem is valószínű.

Róma, július 5. A *Stefani-ügynökség* jelenti: A halotti szentségek már jelentet! feladására msgré *Tiferri* ünnepies menetben vult a pápához, melyben a vatikáni méltóságok és a biborosok égő viaszgyertyákat vittek. A Szent Pál-kápolnából indultak ki és a *Sala Ducale* és a loggiákon át vonultak a pápa betegágyához. *A pápa, aki maga óhajtott a halotti szentség felvételét, ezt megindultan és buzgón vette fel.* Ezután engesztelő imádság követke-

zett. A jelenlevők közül többen sirtak. Délután 4 órakor a szentatya msgré *Mazzolininek* hosszú levelet mondott tollba.

Róma, július 5. (Ejjeli 11 és fél órakor). Az *Osservatore Romano* új kiadása a következőket jelenti: 8 óra 45 perckor msgré *Piferri* a szentséggel a Pál-kápolnából a pápa betegágyához ment. 16 biboros kísérte égő fátylával. A főkamarmester tartotta a stolát, melyet a pápa azon pillanatban fogott meg, a midőn magához vette az urvacsorát. Miután a szertartásmester felolvasta a hitvallást, a pápa emelt hangon mondá: *Dominus! Non sum dignus; mire a jelenlevők nagy meghatottsága között nyujtotta neki az urvacsorát.*

Róma, július 5. Este 9 órakor a pápa ünnepiesen felvette az urvacsorát. Igen tisztán hallották, midőn a pápa érthető, de nagyon gyenge hangon e szavakat mondotta: *Mea culpa!* A biborosok ezután sorban elléptek a pápa előtt és kezet csókoltak neki. A biborosok egyike a pápához fordulva, azt mondta:

— *Imáink meg fognak menteni, szentatya.*

A pápa könnyedén felnyitotta szemét és azt válaszolta:

— *Atlépek az örökkévalóságba!*

A pápa eddig még nem vette fel az utolsó kenetet, azonban valószínűleg feladják azt ő szentségének az éjjel folyamán, mert az összes jelenlevők kijelentik, hogy állapota sokkal komolyabb, mint a hogy azt az utolsó jelentés állította. A szent atya állapota úgy látszik, reménytelen. *A tüdő háromnegyed része meg van támadva.* Rendkívüli gyöngesége dacára a pápa a nap egy részét ágyon kívül töltötte és még Angeli és *Mazzolininek* meghagyta utolsó intézkedéseit. Mindezt szellemi erejének birtokában tette.

Róma, július 5. A *Popolo Romano* azt jelenti, hogy a pápa állapotában beállt könnyű javulás után ismét erőbeli gyöngülés következett. A jelen pillanatban nem lehet prognózist felállítani.

Róma, július 6. A pápa az éj folyamán kétszer evett bouillon-levest. Napfélkeltkor karosszékbe vitette magát. Itt találta *Laponi* orvos, mikor meglátogatta.

Az első misét ma a Vatikánban a penitenciárius mondta, kinek az a privilégiuma, hogy ő végzi a szertartást, ha a pápa agóniában van. A vatikáni templomban kitették a szentséget.

Róma, július 6. Az egész nap folyamán a nép türelmetlenül várta a pápa állapotáról szóló orvosi jelentést. A Vatikán bronz-kapuja előtt nagy tömegben állottak az emberek s nagy örömmel fogadták, mikor a jelentés megnyugtató volt.

Az orvosi jelentés mindamellert megerősítette a pápa állapotának komolyságát. A tüdőgyulladás állandó jellegű s a jobb tüdőre szorítkozik. Az orvosok nem zárkoznak el attól, hogy a pápa állapota bármely pillanatban olyan rosszra fordulhat, hogy a halál bekövetkezik.

Róma, július 6. A pápa mindig öntudatánál van. Reggel kiemeltette magát ágyából, rendes öltözékét adatta magára és karosszékbe ült.

Egy magas vatikáni személyiség elmondta, hogy a pápa íróasztalához vitette magát és sokat írt.

SPORT.

† *Kirándulás Magyarádra.* Az aradi kerékpár-klub meghívás folytán vasárnap, e hó 12-én kirándulást rendez Magyarádra. Az indulás két csoportban történik, az első csoport kerékpáron megy, ezek reggel 5 órakor indulnak, gyülekezés a városligeti csolnakázó tónál. A másik cso-

port vonattal indul, reggel 6 óra 25 perckor. A kiránduláson részt venni óhajtó tagokat felkéri az elnökség, hogy *csütörtök* délig irásbelileg, vagy szóbelileg jelentkezzenek *Tóth Béla* jegyzőnél (Varjassy József-utca 17.) A jelentkezés okvetlen szükséges, a kedvezményes jegyek beszerzése miatt.

HIREK.

A város pénztári kezelése.

— A miniszteri kiküldött az ellenőrzésről. —

Arad, július 6.

A városházán még mindig folytatja múlt héten megkezdett munkáját *Gunda Zoltán* miniszteri számtanácsos, aki a belügyminisztérium megbízásából a város pénztári hivatalának számviteli és ellenőrzési reformján dolgozik.

A miniszteri kiküldött s evvel azt hiszik nem mondunk meglepő dolgot — több ízben is *csodálkozásának adott kifejezést* afölött, hogy miképen lehetett a város pénztárát a mai napig olyan *hiányos és rendszertelen ellenőrzés mellett* kezelteni.

Megmutatták a számtanácsosnak azokat az előterjesztéseket, amelyeket az ellenőrzés hiánytalanságára s egyáltalában annak a jelenlegi viszonyok szerint való illuzórius voltára nézve *Urbán, i Béla* főpénztáros tett, s a miniszteri kiküldött Urbányi előterjesztéseit helyeseknek találván, a következő kijelentést tette:

— Szerencsége a városnak, hogy ilyen becsületes pénztári tisztviselői vannak, különben *elsikkaszthatták volna az egész városházát* ilyen rendszerű ellenőrzés mellett.

Tudvalevő, hogy a pénzkezelés ellenőrzése régi függő kérdése a városnak, számtalan-szor hangzott el a panasz, hogy a jelenlegi pénztári tisztviselők csekély számánál fogva a kellő ellenőrzés lehetetlen, de mindeddig semmiféle intézkedést nem tettek, huzódott, halasztódott a dolog, mert a város anyagi helyzete nem igen engedte meg a személyzet-szaporitást. A tovább halasztást azonban most már megszünteti egyrészt az új gyámpénztár-kezelési szabályrendelet s másrészt éppen az a munkálat, amelyet a miniszteri számtanácsos végez.

Gunda Zoltán eddig is már több értekezést tartott *Institúris Kálmán* polgármesterrel, *Varjassy Lajos* tanácsossal, *Kádas Kálmán* főjegyzővel, *Reicher Károly* főügyésszel, *Bund Henrik* főszámvevővel és *Urbányi Béla* főpénztárossal, valamint az adóügyi osztály szakelőadóival. Azonkívül állandóan mellé van beosztva *Marosi Miklós* polgármesteri fogalmazó, aki a számtanácsos mellett a jegyzőkönyvet vezeti.

A Hungária új gazdája.

Arad, július 6.

Az aradi kávéházi emberek egy része, az, amely a *Hungária* kávéházba jár, rövid idő múlva gyakran fog önkéntelen hazugságba esni. Ha megkérdezik tőle, hova megy, azt fogja mondani a *Tulipánhoz*, értvén ez alatt *Tulipán Sándor* kávéházát. Pedig hát akkor már a *Skerkulánál* issza meg a feketéjét. Bizony ez egy kicsit furcsa, de így lesz. Mert megtörtént az a kávéházi szenzáció, hogy *Tulipán Sándor* eladta a Hungáriát *Skerkula* kassai kávésnak. A szerződést is aláírták már, s augusztus elsején kicserélik a *Tulipán* nevet *Skerkuláéval*.

Akadnak olyanok is, kik elszomorodnak e névcsere hallatára. Mert hogyis esnék jól a fekete, ha az ember azt *Skerkulánál* issza és nem *Tulipánál*. A törzsvendégeket érinti ilyen érzékenyen ez a változás, kik azonban úgy fognak segíteni a bajukon, hogy a kávéházat továbbra is *Tulipán*nak nevezik.

Ritka módon összenőttek a Hungária-kávéház vendégei *Tulipán Sándorral*, akit tulajdon-

képen nem is tekintettek kávésnak, hanem a kávéház egyik kedves vendégének. A törzssasztaloknál, a kártyánál, billiárdnál mindenütt ott lehetett látni s annyira vendég módjára, hogy talán a ceहित is kifizette egyszer-mászor tévedésből.

Trulliancinak hívták a kártyasztalok körül s ez a név lassankint általánosan használt lett. Legutóbb nem csak szóval beczték, hanem virággal is. Mikor a névnapját ünnepelte, a közismert sarokasztal egyik vendége, *Gál Ferenc* egy csomó tulipánt hozott. Odaállították a névrokon virágokat az asztalra és minden törzsvendég kapott belőlük egyet-egyet. Ez igazán *Tulipán* napja volt.

Érthető ilyenformán, hogy mindenki sajnálja *Tulipán* visszavonulását, mely esemény a mai napon a törzssasztaloknál háttérbe szorította a politikai eszmecserét is.

Meglehet azonban *Tulipán*nak az az öröme (ha ugyan ebben kedve telik), hogy minden emléktábla, utca, vagy róla elkeresztelt ezred nélkül is forgalomban marad a neve. Mert hiába, a *Tulipán* kávéház már csak *Tulipán* marad, ha *Skerkulának* hívják is a gazdáját!

— *József főherceg* elutazása. *József* főherceg, aki több mint egy hét óta Aradmegyében tartózkodott, tegnap végleg elutazott *Kisjenőrre* s visszatért a fővárosba. A főherceg tegnap bucsuzott el a községtől, mely ezuttal is kiváló ragaszkodása jelét mutatta szeretett földesura iránt. Kétegyházáig elkisérték *Urbán Iván* főispán, *Ormos Péter* ny. alispán, *Nachtinébel Odön*, kiktől szintén szívélyesen bucsuzott el a főherceg s a főváros felé induló vonatra száll. Aradi kísérei tegnap este haza érkeztek.

— *Egyházmegyei gyűlés* Aradon. Az *arad-békési ágostai hitvallásu evangélikus egyházmegye* szerdán, e hó 8 án Aradon tartja évi rendes közgyűlést. A közgyűlést megelőzőleg holnap délelőtt kilenc órakor az egyházmegyei *iskolaszék* ülésezik, délután *bizottsági ülések*, este hat órakor *előtanácskozmány* és este hét órakor *gyámintézeti közgyűlés* leendő. Szerdán reggel 8 órakor gyámintézeti istentisztelet tartatik, a melyen ifj. *Zsilinszky Endre* mond szent beszédet. Az istentisztelet után offertorium lesz. A közgyűlés 9 órakor veszi kezdetét.

— *Esperesi beiktatás*. *Szathmáry Géza* pécskai plébánosnak holnap, kedden délelőtt 10 órakor lesz az esperességi beiktatása a pécskai róm. kath. templomban. Az ünnepi istentiszteletet ez alkalommal *Kristófczák* ujaradi főesperes tartja. A mise befejeztével az új esperes leteszi a fogadalmat.

— *Új kormánybiztosok*. A király, a hivatalos lap mai jelentése szerint báró *Andréánszky István* államtitkárt az osztrák-magyar banknál viselt kormánybiztosi állásától saját kérelmére felmentette, s helyébe dr. *Popovics Sándor* államtitkárt nevezte ki. Kormánybiztos helyettes *Márffy Albin* miniszteri tanácsos lett.

— *Küldöttség a főispánnál*. Ma délelőtt egy tizenkét tagból álló pécskai küldöttség tiszteltgett a főispánnál, s azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a *Káldy Gyula* dr. községi orvos lemondása folytán üresedésbe jövő községi orvosi állásra az összes kvalifikált pályázók lehetőleg kandidáltassanak. A küldöttség szónoka *Kelemen István* pécskai gazda előadta, hogy mikor a most távozó községi orvost választották, a választók nagyrésze *Friedmann József* dr. pécskai orvos körül csoportosult, de a főszolgabíró nem jelölte. Most *Friedmann* ismét pályázni fog s hivel elhatároztak, hogy jelöltetése érdekében mindent megtesznek. *Urbán* főispán rendkívül szívélyesen fogadta a küldöttséget, hangsúlyozta, hogy éppen azért, mert ő a törvény őre, nem szabad állást foglalnia senki ellen, vagy mellett, annál kevésbé, mert a je-

lölés a főszolgabíró autonóm joga. Kötelessége hármat jelölni, de többet nem kell. De ha a főszolgabíró liberálisan gondolkodik, akkor az összes kvalifikációval bíró pályázókat jelöli. Nem befolyásolhatja tehát a főszolgabírót akaratának törvényadta szabad elhatározásában, kijelenti azonban, hogy magánuton oda fog törekedni, hogy ha a közhangulat úgy kívánja, lehetőleg az összes kvalifikált pályázók jelöltessenek.

— *A közigazgatásból*. Aradmegye közigazgatási bizottsága holnap, kedden délelőtt 9 órakor, a város délután 4 órakor tartja rendeshavi ülését.

— *Kapisztrán János* holtteste. *Nagyszöllős-ről* táviratozzák, hogy dr. *Volenszky Kálmán* ügyvéd szülőjében ásatás közben egy XV. századbeli koporsóra akadtak, amelyet felnyitva, s XV. századbeli ferencrendiek öltönyét viselő csontváza akadtak. Itt azt hiszik, hogy a csontváz s XV. század óta *Nagyszöllős* környékén keresett *Kapisztrán János* ferencrendi szerzetesé. Az ügyet táviratilag bejelentették a budapesti régészeti egyesületnek.

— *Házasságok*. *Kanders Mór* medgyesfalvai cognagyáros, tegnap kötött házasságot *Glück Margit* kisasszonnyal, *Glück Ignác* aradi könyvkereskedő kedves, szép leányával. Násznagyok voltak: *Glück Károly* és *Nyirhofer Pál*.

Dénes Miksa bokszei segédjegyző vasárnap tartotta esküvőjét *Guttman Berta* kisasszonnyal.

— *Hálaadó isteni tisztelet a vasárnapi munkaszünetért*. *Lugosról* érdekes hírt jelentenek: Az ottani kereskedősegedek, azon alkalomból, hogy az új vasárnapi munkaszünetre vonatkozó miniszteri rendelet szigorúan foganatosított, külön hálaadó istentiszteletet tartattak, amelyen testületileg résztvettek. *Láng Lajos* kereskedelmi miniszterhez táviratilag intéztek köszönetet.

— *Kinevezés*. A pénzügyminiszter *Chirke Vilmos* aradi ideiglenes minőségű díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydijs m. kir. pénzügyi számgyakornokká nevezte ki a nagykarolyi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

— *Santos Dumont* kísérletel. Párisból táviratozzák tegnapi kelettel: *Santos Dumont* ma délután léghajójával az auteuilli versenypályán szállott fel. A motor tüzet fogott, melyet *Santos* oltott. Majd egy a Szaján uszó hajóra bocsátkozott le és minden további baleset nélkül ért el a hangarhoz.

— *Kivándorlás a szomszédból*. Új Arad tőszomszédságában fekvő *Kis-Sz. Miklós* községből, mintegy 15 család készül Amerikába vándorolni. Ezek az emberek többnyire jómóduak, de a könnyű meggazdagodás iránti biztos reménység tudatában hagyják el hazájukat.

— *Az Asztalos Sándor-utcai késelés*. Az Asztalos Sándor-utcában szombaton éjjel történt gyilkos merénylet áldozata: *Szekeres Lázár*, még mindig eszméletlen állapotban fekszik az aradi kórházban s így kihallgatni sem lehetett. *Gácsa András*, a másik csirkefogót, aki társát mellbe szurta, ma délután kísérték át a vizsgálóbírószághoz. Érdekes, hogy a kórház-orvosi vélemény szerint *Szekeres* sérülése, melyet *Gácsa* szurása okozott rajta, *nyolc nap alatt gyógyul*, s így az egész bűncselekmény könnyű testi sértés volna, de az orvosok *Szekeresen koponya-repedést és agyvérömlést* konstátáltak s ezek egyike is halálos végű lehet, ez esetben pedig gyilkosságról lehet szó. Az eddigi vizsgálat azonban nem tudta megállapítani, hogy a koponyarepedést s az ezzel járó agyvérömlést mi okozta, s miután *Szekeres*, aki még most eszméletlen állapotban van, nem lehetett kihallgatni, megtörténhetik az, hogy a halál tulajdonképeni oka nem lesz megállapítható.

— Nagy betörés báró Edelsheim-Gyulaiánál. Hétfőre virradóra eddig ismeretlen tettes nagy betörést követett el Budán. báró Edelsheim Gyulai Miklósnak a Tárnok-utca 3-5. szám alatt lévő palotájában. A betörő a palota mögött az Albrecht-ut felől egy üvegajtó ablakait benyomta s benyulva a résen, kinyitotta az ajtót és sorra járta a lakosztályt. A hálószoba melletti toilleszobából számos ezüst-toilette, asztali ezüst disztárgyat, máshonnan egyéb értékes disztárgyakat, több libéria ezüstgombot és több ezüst hamutartót vitt el. A tárgyak nagy részén a bárói korona látható az egy ezüst hamutartón pedig VIII. Edvárd király arcképével ellátott pénz látható. A betörő azonban nem végezhette el teljesen a munkáját, mert a házbeliek észrevették garázdálkodását. A közeli lakosok léptel hallatára azután sietve elmenekült, otthagya sietségében lábbelijét is. Báró Edelsheim Gyulai most külföldön tartózkodik s így a kárt teljes nagyságában nem lehetett megállapítani. A nyomozás folyik.

— Vizbefuult postatiszt. Szatmár-ról táviratozzák: Székely Jenő postatiszt ma a Szamoson csolnakázván, hajójából kifordult, s halálát lelta a folyóban. Az ár a fiatal postatiszt holttestét elsodorta.

— Az aradi biciklista. Mayer József aradi esztergályos-inas — mint megirtuk — szombaton biciklin Aradról Szegedre ment és első dolga volt a rendőrségen megjelenni és kijelenteni, hogy ő a biciklit egy kirándulásra kapta kölcsön, tehát nehegy rosszat gondoljanak felőle. A rendőrség kissé furcsának találta ezt az önként való mentegedőzést és táviratilag értesítette az aradi rendőrséget, hogy mit tartson Mayer felől. Csakhamar meg is érkezett a távirati válasz, amelyből kitűnik, hogy Mayer József tizenhét esztendejének dacára már egy hónapig ült a Csillagbörtönben lopás miatt. A biciklit pedig Klein aradi szabótól lopta. — A rendőrségen való önkéntes jelentkezésnek pedig az a magyarázata, hogy amikor Szegedre megérkezett és vígan karikázott egy zálogház felé, hogy a lopott biciklit becsapja: megpillantotta az utcán az egyik detektívet, akivel már egy ízben holmi lopás miatt közelebről megismerkedett. Nagyon megijedt, hogy a detektív elfogja és önként a rendőrségre sietett, hogy valami mesével igazolja magát.

— Az elhagyott gyermekek tartásdíjával. A belügyminiszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz az iránt, hogy az elhagyott gyermekek után fizetett tartásdíjakat ezentul közvetlenül az állami gyermek menedékhelyek igazgatóságai s nem — mint eddig, az állampénztár és adóhivatalok — fogják kifizetni. Figyelmezteti a miniszter ennél fogva a törvényhatóságokat, hogy ezentul a tartásdíjak ügyében minden megkeresést a gyermekmenedékhelyek igazgatóságához küldjenek és a tartásdíjak megszüntetése is ezek hatáskörébe fog tartozni.

— Javító intézetből megszökött gavallér. A nagyváradai Fekete Sas fogadóba tegnap elegánsan öltözött fiatal ember szállott meg, a hol elsőrendű szobát nyitottak a számára. A fiatal ember föllépése imponált a felszolgáló személyzetnek, mely alig győzte a rendelkezéseit teljesíteni. A legfinomabb ebédet rendelte, majd délután kétlovas hintón kikocsizott a Félix fürdőbe. Itt is feltűnt pazar költségekkel, a minnek az a váratlan csattanója lett, hogy mikor a fiatal ember fizetés nélkül megugrott, a csendőrség elfogta. Es ekkor kitűnt, hogy egy jó családból való komáromi fiatal emberrel van dolguk, a ki a székesfehérvári javító intézetből megszökött és az egész országban mindenfelé adósságokat hagyott hátra. Az atya kívánságára, a ki járásorvos Komárommegyében, visszakísértetik a javító-intézetbe.

— Egy báró balesete. Vasárnap délután a Brunhuber-féle tanyán szerencsétlenség történt. Báró Orbán Ottót, aki lóvásárlás céljából jött Erdélyből Aradra, nyakszirten rugta egy ló. Brunhuber Kálmán istállójában, a lovak között lévő hintafán ülve beszélgetett a báró; eközben a rudat tartó kötél elszakadt s Orbán báró olyan szerencsétlenül esett a földre, hogy épen az egyik ló alá került. Ez kiugrott s a rugás Orbán Ottó bárót nyakszirten találta. Allapota ma javult.

— Megkéselt kertész. Modvák István aradi kertész-legényt vasárnap reggel összeszurkálva találták meg a Vágóhid-utca 34. számú ház kertjében. Modvák több társával egy vágóhid utcai korcsmában ivott s ebből az látszik valószínűnek, hogy társai késelték meg. A vizsgálatot a rendőrség folytatja.

— Biciklis gazdák. Szörnyen civilizálódunk, annyi bizonyos. Már nemcsak a városban a sport ifjak járnak biciklin, de a gazdák is, kint a szántóföldeken. Mint Szabadkáról írják, két gazdag bulyevác gazda, akiknek persze több száz lánca földjük van egy-egy tagban, most, hogy megkezdődött az aratás, akként győzik a szükséges felügyeletet a kaszások fölött, hogy a fiaik biciklikon járják be az óriás területet és buzdítják, serkentik munkára az arató munkásokat. Egy ingben, gatyában repülnek gépjükön körül a földeken.

— Hogy hódította meg Péter király a Zorkáját. A montenegrói hadjárat idején történt. Egy török csapat elrabolta a fejedelem gyermekeit, akikkel aztán a tengerpart közelébe igyekeztek. A törökök már nagy előnyt nyertek, és alig lehetett bizni abban, hogy elérik őket. Kétségbe volt esve mindenki; a nők jajveszéltek, amikor hirtelen hatalmas porfölgő közeledett a táborhoz. Péter herceg, aki még idejében értesült a gyermekek elrablásáról, a maga felelősségére elindult embereivel, hogy kiszabadítsa a foglyokat. Sikerült is elérnie a rablókat; megtámadta, leverte és sztkergette azokat, aztán baj nélkül átadta a gyermekeket az apának.

— Mivel hálálhatom ezt meg valaha is? — kiáltott Miklós fejedelem. Erre mielőtt még Péter feléphetett volna, Zorka odaborult az apja kebelére:

— Engem adj neki, engem! — így szólt. A hős egyszerűen meghódította az akkor még csak tizennégy éves hercegnőt. Így lett néhány év múlva a fekete hegyek fejedelmének egyik szép leánya, Zorka, a Karagyorgyevics Péter hercegnek a felesége, de már 1890-ben meg is halt.

— Minden nőnek tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállításán arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugorkatej azonnal eltűntet szepit, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcról és annak gyönyörű üdéséget, fiatalságot kölcsönöz, kar tehát varni, mindenki vegye meg még ma. Ara 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 3 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárában Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Krausz Elemér és tarsai drogueria üzletében, Pöldes Kelemen gyógyszerárában, Tábor Gyula gyógyszerárában Pécskaikut 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa féle ugorkatejet kérni.

— Vasár utáni h iradás. Közvetlen forrásból értesülünk, hogy Porter Vilmos Nagy Aruháza, Aradon, a Szabadságtéren mindama nyári cikkeket, amelyek a mostani nyári vásár alkalmából el nem fogytak, különösen mérsékelt és kedvezményes áron szándékozik eladni. Mint-hogy a cég igen nagy raktárral rendelkezik és semmi esetre sem szándékozik ennek egy részét jövőre eltenni: az áruház eljárását feltétlenül indokoltnak tartjuk, s egyben arra főhívjuk mindazok figyelmét, akik különös kedvezményeket mellett, szeretnek alkalmoszerű bevásárlásokat tenni. Fontosnak tartjuk megjegyezni azt is, hogy bár az árak a képzelhető legalacsonyabbak, mindamelllett a fényképezésvezmény továbbra is életben marad; vagyis 10 korona bevásárlás mellett mindenki kap egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen, csupán a diszes papirkeretért térítendő meg 3 korona.

Erdemes, hogy mostanában a képek feltűnően jól sikerülnek.

— Dentolin fog-créme a legkedveltebb fog-szépítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— T. Üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Minorita palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdák, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— Köz és lábizzadás ellen kitűnő a Kossuth gyógyszerész izzadás elleni kendőce, 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-tér 15. (Dengli ház). Gyógyszerészeknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és tarsai urak drogueriájában.

—x— Orvendetes dolog, hogy a közönség felvilágosodottsága mellett csak jó áru érvényesülhet. Erre támaszkodva, mint tősgyökeres magyar gyáros ajánlom a legújabb módszer szerinti, modern berendezésű gyáramban készült kitűnő pármal ibolya szappanomat, mely a frissen szedett ibolya gyöngéd, kedves illatával bír, a bőrt finomítja és üdíti. Rendkívül szelid hatásánál fogva a legérzékenyebb arcbőrűek is nagy sikerrel használják. Minden külföldi szappant háttérbe szorit. 1 drb. 80 fillér, 2 drb. 2 korona 20 fillér. Készítője: Szabó Béla gyógyszerész, pipere szappangyáros Miskolcon. Raktár Vojtek és Weisz drogueria és parfüm-nemű nagykereskedésében Aradon.

— Különösen felhívjuk a közönség b. figyelmét Weinberger Ferenc johirü ékszerész és aranyműves mester hirdetéseiére. Ezen kiválóan szakképzett aranyműves mester műhelyéből a legszebben és leglelkiesmeretesebben készített új tárgyak, átalakítások és finom javítások kerülnek ki a legolcsóbb árakon. Ajánljuk öt mindenkinek a legmelegebben. Ugyanott dus ékszer, ezüst és valódi genfi zsebóra raktár. Telefon 489.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A sorrend. —

Aradváros törvényhatósági bizottságának 1908. évi július hó 8-án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak folytatólagos sorrendje:

46. Hollander Ignác kérvénye falerakó helyek bérletének meghosszabbítása iránt.

NAPIREND.

Július 7. Kedd. Róm. kath. naptár: Villibald. — Protestáns naptár: Villibald. — Görög-keleti naptár (június 24.): Keresztelő János születése. — A nap két 3 óra 55 perckor. nyugozik 7 óra 41 perckor.

Kölséy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Erekléy-muzeum helyisége mellett filésterem

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, semmi vagy kevés csapadék.

Július 7. Közigazgatási bizottsági ülés a megyénél délelőtt 9, a városnál délután 4 órakor.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdém.

Budapest, július 6.

Magyar aranyáradék 4%	120.50
Magyar koronajáradék 4%	99.40
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	91.25
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	198.—
Fizesszabályozási és szegedi kölcsön	156.—
Óstrák papírjáradék	100.—
Óstrák járadék ezüst	99.80
Óstrák járadék arany	120.75
Koronajáradék	100.75
1860-iki államsorsjegyek	153.—
Óstrák-magyar bankrészevény	1637.—
Magyar hitelbankrészevény	732.—
Óstrák hitelbankrészevény	661.50
Óstrák-magyar államvasút	667.50
10 frankos arany (Napoleonkor)	19.04
Német birodalmi márka	117.25
London	239.30
Paris	95.30
10 márkás arany	23.45

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló bútorokat póttem áron eladni, megveszem én azokat, ugyazintén

uraságoktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb árban.

Kívánatra házhoz is megyek.

Roth A.

bútorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 1471

30 év óta fennálló

Jó forgalmu fűszer-, rövid-áru-, vas- és vegyeskereskedés tőzsdével, régi törzsvövekkel, egy nagy gyár mellett, gyári munkás vevőkkel kizárólag más vállalat miatt; 5 szobás lakással, tágas üzlethelyiséggel, raktárakkal, 2 pinczével, jégverem, istálló, mé-szárszék s több mellékhelyiségekkel és gyönyörű nagy gyümölcsös kerttel igen olcsón és előnyös feltételek mellett azonnal eladó, esetleg bérbeadó. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Steinberger Mór,

Borosjenő.

1316

Permetező

3 évi jótállással (ingyen javítás.)

E permetező kátrészei a rézoldattal semminemű érintkezésbe nem jönnek s így azokat sem megtámadni, sem eldugni vagy megromlani nem képes. Ára 32 kor., 8 évi ingyen javítással.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott

1418

Borszivattyú

s hozzávaló legjobb minőségű gummicsovék.

Tüzi-fecskendők

s hozzávaló legjobb minőségű belül gummizott kendertömők és kutak. Mindennemű javítások elfogadtnak.

Két tanuló felvétetik.

Csász. és kir. szabadalmazott

Frisch-féle

férfi-alsónadrág,

mely elől az övnél szűkebbre vagy bővebbre szabályozható a nélkül, hogy a felső nadrágot vagy mellényt kellene fölgombolni. Egészségi szempontból ezélszerűségénél, tartósságánál és kényelmességénél fogva hazánkban és a külföldön a legnagyobb kedveltségnek örvend, mert a testhez simul és nem csuszlik le, mint az eddigiek, melyek vagy nagyon szűkek, vagy nagyon bővekek voltak: a gyomorra pedig rendkívül hatással van.

Szabadalmazott férfi-alsónadrágok árai:

Köpper	K. 3.20	Rövid férfi-alsónadrág me-
Schroll-dru	K. 4.—	leg nyári napokon a legkel-
Rumburgi	K. 6.—	lemesebb viselet.
Rövid nadrágok méreténél	M. depolan-schiffon . . . K. 2.80	
elegendő a derékúség fe-	Czerna-kreasz K. 4.40	
szesen véve.	Féher batizt K. 3.60	
	Szinec francia batizt . . . K. 3.80	

Állított áruk meg nem felelés esetén kicseréltetnek vagy az értékük fizetett összeg visszaadatik. — Csomagolást és szállítótételeket nem számítok. 1074

Aradon kizárólag nálunk eredeti árban kaphatók:

Rosenblüh H. és Társa.

Utasítás mértékértelmezéshez: Derékúség (szélesen véve), a felső nadrág teljes hossza.

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitüntetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsaszín és krém színben I doboz I K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra I kor.

Bevásárlásnál csak HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratoriuma 126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, Rezsényi Mátyas, Tábor Gyula (Gáj) és Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Vojtek és Weiss droguista uraknál.

Női ruha készitési tanfolyam.

Több oldal felzáróításnak engedve elhatároztam, hogy

női ruha szabászati tanfolyamot

rendezek, melyben a n. hölgyközönségnek 6 havi ciklusban a női

ruha szabászatban, valamint a varrásban oktatást adok

és kötelezem magam, hogy ezen idő alatt azt teljesen elsajátítja.

Sok évi tapasztalataim, valamint összekötötéseim a bel- és külföld első női ruha készitési műtermekkel azon kellemes helyzetbe juttatnak, csakis a legújabb divat szerint bármely szakmába vágó műveleteket elvégezhetni, úgy, hogy a tanfolyamot látogató hölgyek is csak a legszebb és legjobb kiállítású modelleken végezhetik elsajátítandó munkájukat.

Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva 1490

kiváló tisztelettel

Schwarz Mórné, szül. Muskát Szida,

női ruha készitési műterme,

ARAD, Szabadság-tér 17. sz. II. emelet.

MINDEN HÖLGYNEK SZÜKSÉGES ARCBORE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CRÉMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt májfoltot, bőrrakát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csak az ezen készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

1177

Margit szappan 70 fillér.

Margit powder I kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és droguerében.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferenc, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apácán: Benomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Pételeken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Daniel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kun Ágotán: Fejes Lajos, Kurticsen: Hackenberger László, Mogyessyegyházán: Kelecsényi Ferenc, Mező-Kovácskúszán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzseres Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kocszin János, Pankotán: Posevitz Gusztav, Pityvaroson: Szabados József, Szekudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborszában: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Taucson: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgo Géza urak gyógyszerárakban.

Építési szándékozók figyelmébe!

Vollák József és Társa

építési vállalkozók, építési iroda és faterlep

Arad, Radnai-ut 6. szám.

Városi és megyei telefon 65.

Elvállalunk mindennemű

kőműves munkát,

ugy mint bérházak, magán épületek, nyaralók, stb. felépítését, bár mely stíl szerint; helyben és vidéken; továbbá amerikai és más rendszerű jégvermek, elevátorok, magtárak, istállók, stb. felépítését és szakszerű berendezését, valamint régi épületek átalakítását, új homlokzatok készítését és homlokzatok beszinezését, nedves falak szárassá tételét stb.

Cementmunkákat, ugymint: cementburkolatokat, beton alapok, lépcsők, boltózatok, cement-jászlok és itatóvájuk, beton csatornák, aknák, stb. készítését.

Acsmunkákat, ugymint: fedelek és fedélszerkezetek, pajták, szinek és egyéb gazdasági fűzőhelyek készítését több évi jótállással mellett.

Facement fedelek készítését a legjutányosabb áron.

Elvállaljuk továbbá mindennemű Rabicz-munkák szakszerű elkészítését.

Épületek felmérését és becselését gyorsan és pontosan eszközöljük.

Költségvetéseket kívánatra ingyen szolgálunk.

Bddigi ügyfeleink bizalmáért köszönetet mondva, kérjük azt irányunkban a jövőre nézve is fenntartani.

Kiváló tisztelettel

Vollák József és Társa.

Glück József

szobafestő és mázoló
Arad, József főherceg-ut 7. szám.

Elvállal

szobafestő, szobakárpítózó, könnyű sulyu dombormű diszítési és mindennemű mázolás munkálatokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Továbbá ablakok üvegfestési utánzatu diszítését

és lakások féreg (poloska) mentessé tételét.

Nagy választék bel és külföldi (angol, német és francia) kárpitokban, dombormű diszekben és üveg festés utánzatu mintákban. — A nagyérdemű közönség becses megbizását kerli

kiváló tisztelettel
Glück József.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Jég

kapható havi bérletben házhoz szállítva Petőfi-u. 7/b. sz. Telefon 199. szám. 1507

Egy teljesen beültetett

és termő 8 kat. hold szőlő eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1224

Egy jó házból

való fiu tanulónak fizetéssel felvétetik Baumann Ignác vegyeskereskedésében Miksa-u. 1. 1523

Egy jó házból

való fiu tanoncziul felvétetik Weinberger Ferencz arany és ékszeművesnél, Andrassy-tér, Központi-szálló. 1524

Albérbe vehető.

Kürthy ezredes Haltér 6. sz. I. emeleti lakásának két szobája konyha és kamarával Augusztus 1-től számítandó 4 hónapra butorozva vagy butornélkül albérbe vehető, bővebbet a házmesternél. — Havi bére butorozva ágynemű nélkül 16 forint, butornélkül 18 forint. 1521

3 nap alatt meggyógyul

a húgyvesztés — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közpórházban s a párisi Hoptal-Mydiben vérbajbetegségek oxtályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli magömlés meggyógyítására is feltétlenül biztos. Kétféle, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt, utánvétellel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 681

Budapest, VIII. József-körut 53.

Zálogzéd ulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legol-
osóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1431

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

Az előnyös bevásárlásnak legújabb meglepetésére

talál a n. é. közönség Forray- és Rákóczy-utca sarkán, Kristyóry-téleházban, Szállási Aladár által ujonnan berendezett rövid-, rövid- és játék-áru kereskedésében. Hol crottan-, kannavász-, vászon áruban, u. m. színes pamutban, harisnyákban, szalagokban, dohányzó-szerekben, pénztárcákban és kézimunkához szükséges cikkekben dus, gazdag raktár tartatik. Különösen ajánlja jóhírnevű

gép-harisnya kötődjét,

melyet Aradon még nem létezett kötőgépekkel szerelt fel, hol új harisnyák kötését és fejelését, kesztyűk-, kamáslik-, alsószojnyák, alsóingek és minden a kötőde szakmába vágó javításokat jutányos árban elkészítik. 335

Arad legrégebbi kerékpár és varrógép javítóhelye és raktára, Szabadság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímező, továbbá

szajtalan járású Singer varrógépek

32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanyosengő

és 1518

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Ujítás a lakások tisztázásánál!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy hosszú kísérletezés után oly szerrel és eszközzel rendelkezem, hogy teljes megbízhatóság és jótállás mellett a lakások

tökéletes féregmentessé tételét

elvállalom.

Teljesíték mindennemű díszes és egyszerűbb

szobák, termek stb. festését

a legegyszerűbbtől a legmagasabb igényeknek megfelelő legdiszesebb kivitelig és mindennemű mázolásai és fénymázolásai munkálatokat a legalaposabb kivitelben, a lehető legjutányosabb árak mellett. A n. é. közönség b. megbizását kérve kiváló tisztelettel

Fischer Ármán,

szobafestő. 409

Arad, Vörösmarty-utca 3. szám

(Hortoka-ház.)

Tóth János

épület-, butor- és portál-asztalos

Aradon, Illés-utca 19. sz.

Ajánlja magát a n. é. helybeli és vidéki közönségnek minden az asztalos szakmába vágó munkák, u. m.:

épület és portál, üzleti és irodai berendezések elkészítésére száraz anyagból.

Háló-, étterem-, uri-szobák és terem-berendezéseket bármely stylusban, adott rajz vagy általam készített rajz szerint a legjutányosabb árak mellett, pontos és szolid kivitelben. 1488 Javításokat pontosan és gyorsan készítek.

464—1903. V. 352/3. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró-ság 1903. V. 352/1. számú végzése által Soborsini Takarékpénztár végrehajtató javára, Kocsiczky József és neje, valamint Hehs Aladár ellen 1504 kor. tőke és járulékaik erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság fölül foglalt és 1050 koronára becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak. Mely árverésnek a helyszínén,

ad. 125—1903.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister urnak folyó évi június hó 25-én 32373. szám alatt kelt rendeletével a pankotai állami elemi iskola újbóli építését 2098 korona 26 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített építkezés kivitelének biztosítása céljából 1903. július hó II. napjának délutáni 3 órájára Pankota község házában tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi építkezés végrehajtásának elvállalására nézve vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap 2 és fél órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költség összeg 50/0-ának a megfelelő bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban csatolandó.

Ajánlkozni lehet az egész munkára, vagy egyes munkákra is. Pankota község előjárósága nem köti magát a legolcsóbb ajánlattételhez.

Szóban forgó munkálatra vonatkozó, műszaki művelet és a feltételek Pankota község házában a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők. 1520

Kelt Pankotán, 1903. július 5-én.

Gherba Gusztáv s. k.,
jegyző.

Kócsi András s. k.,
bíró.